ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5926 15/28 ՅՈՒԼԻՍ 1905 ՈՒՐԲԱԹ 25 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1323 ԻԲ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5926

درعلیه‌ده غلطه‌ده قومباراجی آره‌ولك غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK"
Galata, Constantinople

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ եւ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր.
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօստայի փուլ կ'ընդունուի, դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի։

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ազդական խմբագրատան։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍՐՎԱԶԻ ՄԷՋ

ՆՇԱՆՏՈՒՔԸ

Սրահը կը թրվառն. անգամ մը իրենք, այրի՛ն ու արժանաւորին հարսնցուին առջին։ Իրաւ, կինը բողոքին մէջ քննադատած են անոր էութիւնը, կարկատանները, մարմինն նշանդրուածը եղալն, բայց ատոնց դատաւմները մ՛ինչեւ կը տարբերին իրարմէ, մ՛ինչեւ հակառակ՛ն են։ Սրբեւ կինի խօսք, աղւորի մը դատաւմին տակն, մ՛որ կրցած է իրար բանիլ՝ երբ այդ գեղեցկութիւնը անվիճելի չէ։ Իրենց պրպտուն ակնոցները չ՛ա զօրանար են՝ էն անձի մէկ թերութիւնը նշմարելու, ու ատանց կորնթարթումը բաւակա՛ն գաղտաւ՝ զայն խոշորցնելու մէջ։ Ուրի՛շ բան՝ երբ նկատումներով ուզեն իրենց հաւանութիւնը քաղտաւրել։ Այս կէտը չնշանելու տարիքը չ՛ա անհնարինը տղէն, էրիկ մարդիկը, եթէ շատնորավ չեն առած նշանը, հարսնցուի տանն մէջ կրնան երկուններին, լուսքին ու տղոյուրութեանը վրայ թեթեւ գաղտփար մը տանիլ. թեթեւ՝ քանզի այդ օրուան տանը երբեք համեմատելի չըլլար սովորական տանքին հետ։ Աչքին, ընդուէին թերութիւնը կը դարմանուի ծաղիկի գծառորումով. դէմքին գունատութիւնը կը անգուրուի, դղուղարդի պտաճառնքներու մէջ ընդելուզուելով, քիչ չատ հրապոյրի երեւոյթ մը կը զգենու ռամիկին համար — որ աւելի զարդին, հարստութենէն կը շլանայ՝ քան անպաճոյճ գեղեցկութենէն։ Թրվառն սրահն տրցակումը, չհաւանելու երկիւղին մէտցած՝ դէմքը չհակեցած՝ խպնոտութեան, պարկեշտութեան ցոլացն արպորի մը դրոշմ երեւոյթը կուտան հարսնցուին։

Նշանածը հետ տանիլ՝ չ՛ա զայթակղալից է։ Տղան սահպրած է նշանածը տեսնելու համար անոր բաղնիքէն օրը հաւկնալ ու ճամբուն վրայ դէգերիլ՝ խօնաթէ, գործը ձգած։ Սահպած է իր ու նշանածին բարեկամ աղջկան մը սիրոյ շահիլ, սիրաշահիլ, որպէս զի անգամ մը նշանածը տան հրաւիրէ ու հոն գաղտնի կամ ոչ կերպով մը տանէ՞ նշանածը։ Կչտում կ'ըլլա՛յ. հարիւր անգամ տանել տանը ճաշակելու ա հե է համեղում մը, բերանը թքնելէ զատ ինչ՞ կը ծառայէ։ Սրահը կը սկսին տղէն, բովէրել ու մաւանութեան օրը չուսնով քալել։ Աղէկ է այս սովորութիւնը, քառ. իս, քան այն ներազամաութիւնը՝ որ երբեմն քաղաքներու մէջ բունած է, ուր կը թոյլտուէի անարգել մտնել նշանածին տունը, գիշերով ցերեկով. ու շատ զայթակղալից, չահեկան վիճակի մը մէջ ձգե՛լ նշանածը, խաղճ աղջկան գլուխին տուն-մնալի զափնին, փուչէ պսակը անցնելով։ Երբ մարքերը մշակուած չեն, երբ իդական սեռը առկապուած է քօղին ետեւէն նայիլ աշուին, երբ ոչ մէկ ընտանեկան յաչաղնութիւն առաջնորդուած է եզին տղուն քով վարժուելուն, պէտք է անջատումը չորանենցուի։

Հարսնցուի-տանն օրը՝ աղատաւրներն են գլխաւորապէս, բայց ուղղուած տանն ալ կրնայ կատարուիլ։ Հետեւի աղջկան մը կուգայ ու կ'ուզէ հարսնցուն տեսնել, պանդխտնելու մարդիկ, աղջկաններ ունի մանչը, հարկ կ'ըլլայ հարսնցուի տանը տարքել։

Աղջկանը հօրը կը հարցնեն թէ ո՛րը կ'ուզէ որ գան։ Մարդը բնականաբար կը հաւանի, թէեւ սկսմայ, քանի որ ծախքի դուռ պէտք բացուի։ Ինչ ընէ, ուրի՛ չունի՝ իր պատուին վայլող հարկիքը մը պէտք տայ. իր կողմէն ալ մարդիկ պէտք հրաւիրէ, «պատիւ ծախէն չէ՛ եղած հա՛»։ Իրե՛նք ալ ազգականներ ունին, խնամին վայելուին չէ՞ տար՝ երբ գայ ու իրենց կողմէն ո՛չ ով գտնէ տանը մէջ։ Ու ինչ բարակը խորհելներ ալ։

Իրենց գանձանակը ոսկի ձգել մէն է տալ։ Եթէ աղքատ ըլլան աղջկան ծնողքը, բրապլուկ մը կ'երթան, տանց նախապէս լուր զրկելու. շատ անգամ գիշերով մէկ մէկ գաւաթ օղի կը ձգեն, ոսկինները կը կարդեն՝ ու գիշեր բարի՛։

Շատ ծնողքներ ալ չեն պատրաստուելիք ընդունելու. իրենց քաղկը ոսկի պէտք ձգեն, ինչո՞ւ մենք թափենք թափ. թափենք. հարսնցուն ալ իրենցն է՝ ոսկիներն ալ։ Մանաւանդ երբ աղջկանը ծնողքին «սիրոյ խող» է, կ'ընեն կ'աւզէ աղջիկը՝ մանչուն վրայ տարած մասէն անզիջութիւններուն վրայ հիմնուելով։ Աղջկանը հօրը, նշանին ոսկին, այդ մանր մանր դրամներն ալ տրուած թաշկինակներուն, լաչակներուն մէջ ծրարելով, մէկ պալին մէջ դնելով հանգուցելով կը ղրկէ մանչուն տանը, ու.... նշանը խզուեցա՛ւ ալ։ Մինչդեռ, եթէ մանչը եա ըլլայ ուզէ՝ տրուած բոլոր ոսկիները աղջկանը իրաւունքն է օրէնքով։ Ուրիշ բան, եթէ մանչուն ազգականներէն մէկը վարկւութիւնով մը կորզած չըլլայ դարդառկիները հարսնցուէն։ «Տուր որ մանր սակիները խոշորցնենք»՝ պէս նախադասութիւններով։ Շատ քիչ են այն ծնողքները որ, մանչուն նշանը եա ըլլալէն ետքը, ոսկիները ետ դրկել ուզեն։ Մանչուն կողմէ այս ոսկիները ետ առնելու համար շատ անգամ կը տարուի ընել, անանկ խօսքեր, որ աղջիկը մրառելու կը ծառայեն միայն։ Աղջկանը վրայ ֆիզիքական թերութիւն մը նշմարելնին կը խօսին։

Մէջ մտած այս քանի մը տողերը խոզխզելէ յետոյ, ըսենք թէ, բուսկան հաղստուցէ երեւոյթներ են ասոնք, հազիւ աղարտող այն մաքուր մարթը, յատուկը որ սովորական նշանառութիւնն է։ Նշանի նուիրականութիւնը եւ օրհնութիւնը եղծել, խղել չըլլար անաց սատարով։

Աղջկանը հայրը շատ անգամ կը ձըգձգէ հարսնցուի տանն օրը, երբ իրեն անտամար ժամանակ մը տաղնրկուի։ Ձմրան մէջ, շատ քիչերը կը յօժարին, եթէ հարուստ չեն։ Նախ նստիլք տեղերուն յարմար չըլլար, մեկ սենեակին մէջ ի՛նչպէս թեմնլ հարիւրներով երեւու այցելուներ։ Ձո՛ր ժամանակ, ձմեռը միայ, եղը սուղ ու կրակ, մրգերէն բանջ չկայ։ Իսկ ամառը, դէչ աղէկ, շուկան, փռւսշ տապակ մը կուտայ, կամ կակարայ մը կը դուրձնէ. մէկ երկու անտակ խաղողէն լալիկ, ակերևնկ խծօղակի համար՝ խիւր (լեղու), շատակղանին վրայ քանի մը սուսակ աղանդեր՝ քանի մը դրնակուած կը լմննայ։

Մանչուն տունը գանուող հարսնցուներուն մէջ կան անանկներ, որ աղքատ ըլլալով ոսկին չեն կրնար ճարել։ Մանչուն հայրը երբեմն տանեկներուն սիրոյը չաբունելու համար ոսկին ինք կը մատակարարէ՝ նուիթական վիճակին չափով։ Տըրուած ոսկիները պէտք է համեմատին հիւթական վիճակին, աղգականութեանը մտերմութեանը հետ։ Աստուած գիտէ թէ որքա՛ն ի՛նչ տաղնապով կ'ընդունուին այդ ոսկին, եր աղքատութիւնը չեռաւլարով, անոր սխրառուաթ խրատ իլեկը կ'ժկթայցնող՝ բարբառո՛ղ սրտին յանդիմանէ։ Աղքատութի՛ն, աղո՛ւնկ պարտադրելու սակ ի՛նչպէս մղմղնող է սիրտը։ Ուրիշ տանն՝ «սերը ներս, ճերմակը դուրս», բայց այս անգամ չըլլա՛ր։ Մանաւանդ անոնք իր նշանածին, հարսին եկեր, բասներու՛լ ոսկի են տալու, տանց փոքր փոխարինութիւն մը չէ երնար ընե՛լ, ինչ մարմնք։

Օժիտի անսուիկին յառաջ տարինները քննումը ամբողջ հալաֆներ, պիճ-սալըներ ծրարատի բացմանքով — ծախսատ կը գործածեն՝ աւելին ներգործութիւնը տրդելելու համար — դուրս կը հանուին, Շալիկներուն ծակատէն փիփուղը, վարտիքներու զարդարուն սանտիլաւկէրովը։ Ոսկեճամուկ, ոսկեհալ լաչա՛ը, բաժիքով, ծալլուն կամարը, մարգրտով օղեր, ոզամանդ մատնիներ, ոսկի թազուկներ, ոսկի թեւնոցներ, ինչ որ ունին զգացնին, ինչ որ կրցած են ճարել լուս դրամներէ, ազգականներէ, ի՛նչ որ զարդ է վերջապէս, ինչ որ փայլուն է, ինչ որ ոսկի է։ Հատը հինգնոցներու չղթաներ, գինճիլներ, սանաաւխլաներ, լուշկին ծայրերը չարած մանր ոսկիներ, ճակատ ոսկի, կոտ-կոտ մարգրիտներ՝ ճակատէն կախուած, եւն.։ Ու այս ամէնը կը լցնեն վրանին տառ՛եւ ճաշիկի, համասատութեան ու սառ՛ոց նկատելու թէ չըլլայ որ պաճուճանքին սեթեւեթը ու թափթփուքութիւնը խղճեն իրենց քիչ մը ազնուութիւնը, որ, պարզութեան մէջ աւելի չնչառած երեւալու սառուլութիւնը ունի։ Չի վայլեցուած պաճուճանքին ու անպաճո՛յճ գեղեցկութեան միջեւ խրամներ կան պեղուած։

Կ. Ա. ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

(Մնացեալը յաջորդով)

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ՕՊԵՐԷԹԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Ըսողներ կան թէ Բարիզի մէջ մեռած կամ օրհասական վիճակի մը հասած է օպերէթը, թէ հեղինակներ են զայն ներկայացնող թատրոնները եւ թէ յաջողութիւնը չէ որ կը պակսի օպերէթի մը ներկայացումը։ Նաեւ կ'ըսեն թէ բնական յարդարանքն ու պերճանքն է որ թատրոնտէրները կը մղէ օպերէթի մը անկենդրելու։ Զուարթ երաժշտութեան սիրահարները կը դիմեն երաժշտական սրճարանները (music-halls), ուր կը գտնեն այն միեւնոյն բաները, որոնց համար փոքր թատրոնները կ'երթային առաջ։ Դալարափողերու կակաչին եւ թմբուկներու դափիններուն որոտումները կը խեղդեն երբեմնի ֆրանսական օպերա-քոմիքը, որ ծնունդ առած է սիրուն ու թեթեւ մէկ երաժշտութեան մէջ։ ԺԳ. դարէն մինչեւ ԺԹ. դար, ու Աստուած մը լա Հալէն սկսեալ Օպէր՝ օպերէթին յաջողութիւնը կատարեալ եղած է։ Մեր մեծ հայրերու ժամանակ յօրինուած են ճշմարիտ գլուխ-գործոցներ, ինչպէս Զամբա ու Տամ Պլանշ — որո՛նց վրայ կը հիմնուին վէպեր ու Շամանէ—, նաեւ ուրիշ ընտիր գործեր, թէեւ խաթարուած իտալական ազդեցութեան ներքեւ, Տրակոն տը Վիլլար կամ Ֆրա Տիավոլօ պէս։ Դեռ իր տաճեւ ունէր երկար տարատեւ մը։ Գերման խաղկատակութիւնը փճացուց զայն։ Օֆէնպախ հետու էր լաւ երաժշտագէտ մը ըլլալէ։ Դրամ չունէր զատ ուրիշ մտածում չունէր, շատ ալ չուտ դրամ շահիլ կ'ուզէր։ Սկզբան Լաֆոնթէնի քանի մը առակները երգի վերածած էր, այդ մարզիկներուն վրայ գնելով, Սէնայի բարզաւաճութեամբ, «ինչ որ թեթեւներներէ կ'ըսեն վարդերուն վրայ»։

Բայց Օֆէնպախ անիրաւ բարեխօսութիւնը ունեցաւ երկու տաղանդաւոր թատերագիրներու հանդիպելու, եւ Մէյլաքի ու Հալէվիի խօսքերուն վրայ գրեց քանի մը յանկերգներ (flonflon), ամէնէն սափակ, գաներկ ու անամէջ տեսակէն։ 1870էն առաջ, աշխարհիկ մարդիկ իրենց պսակները առնելով սանց մէջ, խանդավառութեամբ ընդունեցին այդ եղանակները։ Վալսեր կը սուլուէր, Պարիզը մեծ դժաւարութեամբ կ'ունկնդրուէր, ու երաժշտութենէ հաւկցողները, Բէօթօր ըր Բէռլի տաճքին ներկայացումէն յետոյ, իբարու կը հարցնէին թէ Ֆրանսա կրնա՞յ պարծենալ հաս մը աւելի երգահան ունենալուն համար։

Բայց մինչ կը ծափահարուէր Օֆէնպախ։ Այն տանն Ֆրանսական սրահըորը կը ներկայացուէր Բէօլիոյի ժան Օֆէնպախի կողմէ, Գերման երաժշտագէտը աղքատացած ու սիրած զանելով երկիրը, 1870ին հեռացաւ Ֆրանսայէն, լաւ չենը դրպանած։ Բայց թեթեւ երաժշտութեան ճաշակը կարենցնել տուած էր ժողովուրդին։ Օպերա-քոմիքը սակաւ չըլորափակուած քամէուէրին։ Զուարթութիւն, սրամտութիւն, փփփուն ու պճնուան խայտանքը անճանաչելի դարձաւ տղմկուեցաւ ու տաղիկ ձեւի մը ներքեւ։

Մէյլհաքի ու Հալէվիի օպերէթներէն դատ, միւսները շատ անիմաստ ու միօրինակ բաներ են եւ անբացատրելի տղաղանութիւն մը ունին։ Ցաւխանական կերպով կը դառնայ միեւնոյն պատմութեան մը շուրջը, ուր այրը — ամուսին, սիրահար — կը զանուի երկու կիներու միջեւ, կամ կին մը երկու այրերու միջեւ։ Ասոնք ո՛չ անուն ունին եւ ոչ ալ նկարագիր, այլ կը կոչուին Թէէօր, Գաբրիթօն, Շանթէօզ։ Բայց բնական զարդարանքը (décor) շատ պէսպիսութիւն ունի։ Տեսարանը կը ներկայացնէ չուկայ մը, դղեակ մը, գիւղ մը կամ վանք մը։ Սակայն հասարակութիւնը կարեւորութիւն չընծայեր այդ բանին, բնական զարդարանքը ըլլա՛յ միօրինակ կամ այլազան։ Այդ անտարբերութիւնն ալ կը բացատրուի թատերագիրներու այդ մասին ցոյց տուած անհոգութեամբ։ Հակառակն, անիմաստ խրդութիւնները կը վխտան։ Բայց ի՛նչ փոյթ, բաւ է որ թատերագիրը կը յաջողի զօրաւոր յաղում մը առթել եւ միամիտ պատրանք մը ընծայել, անխտայնելով ողջմտութեան վերջին հետքերը. կարեւորութիւն չունի միտումը։ Այդ պայմաններով կարելի է նոյն իսկ օպերէթ մը չընել, որ մեծ յաջողութիւն գտնէ, ինչպէս Լը 28 Ժուր տը Քլէրէթ։ Շատ մը մելոտրամներ ու վոտվիլներ աւելի մեծ արժէք չունին։ Այսպէս չեն կրնար խիստ վերլուծման մը ենթարկուիլ անոնցմէ եւ ոչ մէկը, սկսեալ Ուէսէ Տարլ Կէլլէր Բէթօնէրէքուրէ Բէօլփն ու լ'Անկա տը միսարէն մինչեւ Բեէր տը Քօրօէլ Տեօ կրոյ, և Շարօ տը բալլ տ'Իթալիէն մինչեւ լա սամ տը ըէ Մոնբսիմ։ Բայց ամէնքն ալ իրենց մէջ կը պարունակեն թատերական կամ հեքիաթական ճշմարտութեան սաղմ մը, ճարտար հիւսուածք մը, մերթ ցաւոտին կամ կամ ծիծաղաշարժ արտայայտութիւն մը, զոր անօգուտ պէտք ըլլար փնտռել օպերէթի մը մէջ։

Անանք որ համայք կը գտան օպերէթի առաջ բերած զօրաւոր եւ պարզ յաղումներէն, թո՛ղ չլինին այդ բանին համար։ Մարդկային համայք մէն է, ամէն մէն ժամանակներէ միացած։ Եթէ երբեք ամանք կ'ըմբռնեն վայելքը եւ քաղցրլեցուն ներդաշնակութիւնը, թերեւս պատճառը սա է որ ցեղին լաւագոյն նմոյշները կը ներկայացնեն, մենք՝ սխրագործները ու ալլատարածները։

Այդ տեսակ մարդիկ կ'որհամարհեն մեր հաճոյքները ու մենք չենք ըմբռներ անոնց հաճոյքները։ Հետանքն այսպէս է. միջակ անդրամարհածէն հաճոյք կը զգայ ուրիշ մը։ Պատճառները բացատրել՝ կը նշանակէ սանձութիւն մը եւ մերձեցում մը հաստատել։

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Բէսթալօցցիի հետեւողներուն եւ նախանձորդներուն մէջ, առաջին կարգը կը գրաւէ Ֆելլէնպերկ (ծնած 1771ին, + 1846)։ Հօֆուիլի հիմնադիրը մեծ յաջողութեամբ մը իրականացուց Բեսթալօցցիի ferme écoleը։ Ֆելլէնպերկ՝ զօրաւոր ու զարգացած իմացականութիւն մը, երկաթէ կամք մը, ինքզինքը աւելի յարգել կուտար քան թէ սիրել։ Իր նմաններուն վրայ ունեցած ազդեցութիւնը աւելի, անոնց խնդրած վիճակին երկիւղը կը յաղէր այս զարգացած ազնուականը։ Մանկավարժ մը աւելի դպրոցի կազմակերպիչ մը եղաւ ան։ Երկրագործութեան տուած զարկը եւ մաքի ալխատութեան հետ, ձեռքի աշխատութեանց բնդմիաւորութիւնը շատ նպաստեցին ժողովուրդներու նիւթական եւ մտաւորական յառաջդիմութեան։ Ամբողջ Եւրոպան ընդօրինակեց Ֆելլէնպերկի երկրագործական հաստատութեան օրէնքները, ինչպէս նաեւ վոն Ժ. Ժ. Վէյլէրէն կանգնուած աղքատներու դպրոցը, հիմնադիրին օգնականներէն մէկը, եւ որ աւելի ետքը Գրէօյլինկէնի վարժապետանոցին եւ երկրագործական դպրոցին պետը եղաւ, Դիւրկօվի գաւառին մէջ, ո՛ւր մեռաւ 1855 մայիս 15ին։ Բէսթալօցցիի ուրիշ մէկ նախանձորդը եղաւ Գրէկուար Ժիրար Ֆրանչիսկեան վանականը, որ Զուիցերիոյ Ֆրիպուրկ քաղքին մէջ ծնաւ 1765 դեկտեմբեր 17ին եւ մեռաւ այդ քաղաքին մէջ 1850 մարտ 6ին։ Նոր կաթոլիկութեան ամէնքէն սնած, սրտին յանձնական ընտրելը դար գտեր եւ Գանդի պարատկանութեան փիլիսոփայութեան սաւնքէն ծծած, Զուիցերիոյ Սենատը, իր երկար կեանքը նուիրեց կրթական-դաստիարակութեան սատաւնատելութեան եւ դաստիարակութեան։

Ժողովրդական դպրոցի մը պետ, զոր վաչեց իր բուն քաղաքին մէջ, տասնը ինը տարի չափ (1804—1823), գիտական առաջադիմութեան մէջ, ամենապզտիկ վարժանքի մը համար մէկ ֆրանսական ոսկի մը նուիրելով աշակերտներուն, հիմնալի եղանակով մը կազմակերպեց ուսուցման դրութիւն մը, որ ամենակալ եղանակին եւ փոխադարձ եղանակին միջեւն էր։ Փոխադարձ մեթոդին հնարիչներէն մէկը, Սկովտիացի Պէլը, Ֆրիպուրկ եկած ըլլալով, հոն տեսաւ 16-17 տարեկան 400 տղաք, որոնց կ'ուսուցանէին 27 աւրիչներ, աշխէ կրօնաւորին արթուն եւ սիրալիր անօղութեան ներքեւ, վեց աշխարհական ուսուցիչներէ օժանդակուած։ Պէլ խանդավառուած, գոչեց. «Holy franciscan friar, brother, heil!»։ Բեսթալօցցի ինքն ալ, թէպէտ խիստ հակառակ փոխադարձ ուսուցման, այցելեալ ըլլալով, իր կարգին, 1818ին, յաներսի մէջ, Ֆ. Ժիրարի խաւն կամ փոխադարձ դպրոցը, չկրցաւ զսպել սա հիացցումի բացագանչութիւնը. «Ձեր Կերարը հրաշքներ կը գործէ. ցեխով ոսկի կը շինէ»։ Սակայն, Կերար, հրաշագործի մը կամ նորոգիչի մը անուն չէր դներ ինքզինքը, եւ ուրիշ արժանիք չէր վերագրեր իրեն, եթէ ոչ կատարելագործելու ջանքը, ինչ որ ուրիշներ իրմէ առաջ գըտած էին։ Այդ համեստ մարդուն ազդեցութեան ներքեւ, Ֆրիպուրկի դասարանը կարծես թէ կը վերածնէր մասնաբոլոր կեանքով մը։ Դպրոցի գաւառները փափաքելով Կերարի դպրոցին նմանը ունենալ, իրենց ուսուցիչները ղրկեցին, Ֆրիպուրկի մեթոդը սորվելու, ինչպէս քիչ առաջ կ'երթային Իվէրտոն եւ Հօֆվիլ։ Բեսթալօցցիի եւ Ֆելլէնպերկի քով, որ առաջինին հետեւած էր սա կէտին վրայ. Թուաբանութիւններուն կը կազմէին առարկան ուսուցման հիմը եւ ամենէն մեծ զօդանօթը։ Ֆրիպուրկի մէջ, ընդհակառակը, ամէն ինչ կը հանգչէր մայրենի լեզուի եւ մանկութեան մտաւորական ու բարոյական բոլոր կարողութիւնները զարթնել ամէն եղանակով պատրաստուած դասընթացքի մը վրայ, զոր Կերար կ'առաջնորդէր, անոր համար ինքն իսկ շարադրած ուղղագրութեան ու ընթերցանութեան 43 տետրակներով, մինչեւ կեանքի սրամտութեան, դարձնել իրմէն չարադրուած, դասընթացքին հիմնական սկզբունք հանդէպ ձայն։ «բառերը խորհրդածութիւններուն համար, եւ խորհրդածութիւնները սրտի ու կեանքի համար»։ Այդ միեւնոյն դասղափարով, գրեց իր քերականութիւն մը գրեց, որ երեւցաւ 1820ին։ Մեր գաւառներուն հեղինակը, բացին՝ թէեւ փորձառնակութեան մէջ ուղիղ առնել դէպ ի մէջէն դարը վերադարձ մը, եւ Կերարի մէջ, լայնախոհութեան գաղափար ու ձեւին տակ, հանդուրժողութեան գործիք մը։ Հանդուրժողութիւնը, ա՛ն, տարբեր կերպով կ'ըմբռնէր եւ հակառակիլու ձեւ դարէ մը աւելի, անոր գէմ, զոր Ֆրիպուրկի Ուսած կ'անուանէր իր մեթոդը, չնչուեցաւ 1823ին իբր անկրօն եւ անհրապարակ։ Բայց Լուցեռնի մէջ, ուր ապաստանեցաւ Կերար, իր փրկարար անդրդուելութիւնը ճառագայթեցուց աւելի տարի չափ ամբողջ Զուիցերիոյ վրայ, որ խորհուրդ կը հարցնէր իրեն երբեք պատգամ մը։ Վերադարձ մեռած իր բուն քաղաքը, վեց հատորներով, իր լեզուի ընթացքը ուսուցից, որուն ընկերացուց ներածութիւն մը, որ այդ գործին բանալին ու փիլիսոփայութիւնն է։ Ֆրանսական Ակադեմիան պսակադրեց այդ աշխատութիւնը եւ բարոյական ու քաղաքական գիտութեանց Ակադեմիան, իր ծոցը ընդունեց զինքը անդամ Ակադեմիոյ (1841)։

Բայց Իտալիոյ մէջ է մանաւանդ, որ Կերարի դաստիարակիչ գաղափարները ամէնէն աւելի արձագանգ գտան։ Իտալիա 1820ի տարիները, սկսած էր երեւիլ գրական եւ այլ բարեկարգութեան հետ մանկավարժական գաղափարներով։ Կիրակնօրեայ դպրոց մը հիմնուած էր Միլանի մէջ, Գօսթելինօ քահանային կողմէ։ Փոխադարձ ուսուցման դպրոց մը հիմնուած էր Ֆլորէնցիայի մէջ Պոռոնի կոմսին հովանաւորութեան ներքեւ։ Ժիպէրդի, Ռոզմինի, Պէրդի, Դոմասէօ, Լամպրիւսքինի եւ ուրիշ դաստիարակիչ ու փիլիսոփայ կը փայլէին։ Կերարի դաստիարակիչ գաղափարները իբրեւ ծա-

---

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ 126

ԹԵՐԹՕՆ

ԴԷՊԻ ՄՈՒՇՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՐԿԻՐԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԴԼՈՒԽ Թ.

ՔԱԼՈՒՄԱՅԻ ԱՐԿԱԾՆԵՐԸ

—Այս պատմութեան միջոցին՝ Քալումա, կաշկանդուած ու փայփայուած, իր ուժերը վերստացած էր։ Տիկին Բոլինա Պերնէթ առաջարկեց ամբողջ դառնալ անմիջապէս, իր բացակայութիւնը չերկարաձգելու համար։ Մանկամարդ Եազըմանին առջէ եղաւ խոկալն, մեկնելու պատրաստ։

Արդարեւ տիկին Բոլինա Պերնէթ կ'ուզէր ժամ առաջ տեղեկութիւն տալ Ճէսբըր Հոպըրնի՝ տառասուն միջադէպերուն վրայ, եւ անոր հաղորդել գիշերուան մըրբիկէն առին անցած դարձածը, երբ կըղզին մօտեցած էր ամերիկեան նաւերքին։

Բայց ամէն բանէ առաջ, տիկին Բոլինա Պերնէթ յանձնարարեց Քալումայի՝ բոլորովին զաղտնապահ ըլլալու այդ դէպքերուն, ինչպէս նաեւ կղզին կացութեան վրայ։ Աւելի բանաւոր պէտք ըլլար ըսել թէ ծովեզերքէն եկած էր, իր բարեկամներուն տալով խառատումը յարգելու համար՝ ամբողջ եղանակին այցելելու մասին։ Քալումայի ժամանումը պէտք ձգուէր գործակալութեան մարդիկը համոզելու թէ ո եւ է փոփոխութիւն առաջ չէր եկած Պօթըրաթ հրւանդանին վրայ, եթէ երբեք կասկած ունեցողներ ըլլային այդ մասին։

Ժամը երկքն էր գրեթէ, երբ տիկին Բոլինա Պերնէթ, Քալումայի թեւը մտած, ու հաւատարիմ Մէճ, տրեւելեան ճամբէն յառաջացան եւ իրիկուան ժամը հինգին առաջ, երեքն ալ հասան Ֆօր-Լըրէթանոյի դաղտնոցուները։

ԴԼՈՒԽ Ժ.

ՔԱՄՉԱԹՔԱՅԻ ՀՈՍԱՆՔԸ

Դիւրին է երեւակայել այն ընդունելութիւնը որ Քալումայի եղաւ ամբողջին բնակիչներուն կողմէ։ Աշխարհի միացեալ մասին հետ խզուած կապը կը վերահաստատուէր նորէն։ Տիկին Մաք Նոր, տիկին Ռոէ եւ տիկին Ճոլֆի գգուանքներ չափլեցին։

Քալումա, սկզբան նշմարած ըլլալով մանկիկը, վաղեց անոր քով եւ համբոյրներով ծածկեց զանի։

Մանկամարդ Եազըմանին ճշմարիտ յուզում մը զգաց այդ Եւրոպացիներու ցոյց տուած աղնուականութեան հանդէպ։ Ամէն ոք ուրախացաւ թէ Քալումա ամբողջին մէջ պիտի մնացներ ամբողջ ձմեռը, որովհետեւ եղանակը շատ յառաջացած ըլլալուն, չէր կրնար վերադառնալ Նոր Վըբուտտանի հաստատութիւնները։

Իրաւ է որ Ֆօր-Լըրէթանոյի բնակիչները մեծապէս գոհ մնացին մանկամարդ Եազըմանին անակնկալ ժամանումը տեսնելով, բայց Ճէսբըր Հոպըրն ինչ խորհեցաւ, երբ տիկին Բոլինա Պերնէթի թեւը տեսաւ Քալումա։ Զկրցաւ իր աչքերուն հաւատալ։ Ցնդական մտածում մը, որ փայլակի մը արագութեան իսկ չունեցաւ, մտքին մէջ սա գաղափարը առաջ բերաւ թէ, հակառակ ամենօրեայ քննութեանց, Վիքթորիա կղզին լնիկած էր ցամաքի մէկ կէտին։

Տիկին Բոլինա Պերնէթ այդ անճշմարտանման ենթադրութիւնը կարդաց աստղագէտին աչքերուն մէջ, եւ ժխտական կերպով ցնցեց գլուխը։

Ճէսբըր Հոպըրն համոզուեցաւ թէ կղզին կացութիւնը չէր փոխուած բնաւ, եւ բացատրեց որ տիկին Բոլինա Պերնէթ բացատրութիւն տայ Քալումայի ներկայութեանը մասին։

Քանի մը վայրկեան յետոյ, Ճէսբըր Հոպըրն ու տիկին Բոլինա Պերնէթ կը չէլքոկուէին Պօթըրաթ հրւանդանին սառբաւը, ու աղջիկը անկեղծօրէն մէկ կ'ընէր Քալումայի արկածներուն պատմութիւնը։

Այսպէս Ճէսբըր Հոպըրնի բոլոր ենթադրութիւնները իրականացած էին։ Փոթորկի միջոցին, հիւսիս-արեւելեան քամին հաստնքէն դուրս քշած էր Թափառական կղզին։ Օգոստոս 30էն 31ի անկաւր գիշերը, աստանձայրը աշուուղն մէկ մղոնի չափ մօտեցած էր ամերիկեան ցամաքին։ Ոչ նաւաւ հրածը եւ ոչ ալ նաւարեկութի մը աղաղակն էր որ լսած էին Ճէսբըր Հոպըրն ու իր ընկերը։ Ցամաքը մօտ էր, շատ մօտ. եթէ երբեք հովը ժամ մը աւելի փչելու ըլլար, Վիքթորիա կղզին ռուսական Ամերիկայի պիտի բախէր։

Բայց այդ միջոցին, հովը աղեկալի փոփոխում ծովեզերքին բացերը մղած էր կղզին։ Անդրմաղրեկի հոսանքը իր մէջ առած էր կղզին։ Այնուհետեւ, ծոյլայի ապագայութեամբ մը, զոր ո՛չ մէկ բան կրնար կասեցնել, կղզին քշուած էր մինչեւ այն կէտը, ուր հակառակ ձգողութիւններու մէջ ինկած, կրնար կարապետն մասուելիլ, եր հետ փնցնելով անբաղդներուն կեանքը։

Հարիւրերորդ անգամ ըլլալով, աստղագէտը եւ տիկին Բոլինա Պերնէթ խօսեցան այդ բաներուն վրայ։ Ցետոյ Ճէսբըր Հոպըրն հարցուց թէ կարեւոր փոփոխութիւններ առաջ եկա՞ծ էին Պօթըրաթ հրւանդանին ու Սովորակերութոյլին միջեւ։

Տիկին Բոլինա Պերնէթ պատասխանեց թէ կարգ մը տեղեր ծովեզերքին մակերեդոյթը իջած էր եւ թէ կոհակները կը խուժէին հոն ուր առաջ ցամաք կար։ Նոյնպէս պատմեց Եազըմա հրւանդանին միջադէպը, եւ իմաց տուաւ այն կարեւոր խզումը որ առաջ եկած էր ծովափին այդ մասին վրայ։

Աւելի նուազ պատեհաւոր բան չկար։ Անհերեւ էր թէ կղզին խորքերը կաղմող սառնակոյտը տակաւ կը լուծուէր, ու համեմատաբար աւելի տաքցած ջուրերը կը հոլեցնէին ներքին մակերեսը։ Ինչ որ պատահած էր Եազըմա հրւանդանին վրայ, կրնար առաջ գալ նաեւ Պօթըրաթ հրւանդանին վրայ։ Դարձակալութեան շէնքերը կրնային վայրկենէ վայրկեան անդնդասոյզ ըլլալ խորխորատի մը մէջ. այդ կացութեան մէջէն դուրսանան էր ձմեռը, այն ձմեռը որ այնքան կ'ուշանար։

Ցաջորդ օրը, սեպտեմբեր 4, Հոպըրն տեղեկացին կողմէ կատարուած հետազօտութիւն մը ցոյց տուաւ թէ Վիքթորիա կղզիին դիրքը զգալի փոփոխութիւն մը չէր կրած տաճի օրուընէ ի վեր։ Անշարժ կը մնար երկու հոսանքներուն մէջ. ներկայացեաղ ամենէն լաւ պարագան էր սա տիկա։

(Շարունակելի)

ւսոյց ունեցող թերթիկներին ամէնէն բարձր մարդիկը. Գակի. դի ոը Ռովրօ եւ Ֆրէտրիկ Գոնֆալոնիերի մարքիզը, (Տրէնտինի մարտիրոսներէն մէկը) Միլանի մէջ, Ռաֆայէլ Լամպրուշինի աբբան եւ Ռիտոլֆի մարքիզը, Ֆիորէնցայի մէջ. Պրէմցի Լուի մարքիզը եւ Գարլօ Պիւօրգոմբոյնի Դիւրինէն. Գօրիոթի եւ Մագիլա Գալանարինի Բիզայի մէջ. Անաբգօ Մէյր' Լիվուռնի մէջ, Ֆէյրանտ Աբորտի աբբան' Գրէմօնի եւ Ամէնի մէջ. Վինչէնցօ Թոզի' Տրէվիզոյի մէջ եւն.: La Guida dell' Educatore, Վիէօսէօյէն հրատարակուած, Ֆիորէնցայի մէջ, Լամպրուշինի խմբագրութեան ներքեւ կրթական կազմակերպութեան օրկան կը ծառայէր։ Տրէվիզոյի մէջ, Ռոզի, Օմպրէի Սակրատը մականուանուած, փոխադարձ ուսուցման ալիքայական դպրոց մը բացած էր. 1826ին, հակառակութեամբ փակուեցաւ, ինչպէս, նոյն տարի առաջ եղած էր Կերսոնինը։ Զուիցերիացի Ժիրար մանկավարժին լեզուի ընթացքը լորտ Եպրինկտոնի կողմէ անգլիերէնի թարգմանուեցաւ, ինչպէս նաեւ գերման երէկ' Պերնի մէջ, Թասսի կողմէ։ Բայց մանուածարար այն երկիրը ուր Բ. Կերարտ ազնուականութիւնները ամէնէն քիչ ճանչցած են, ստուգապէս Գերմանիան է տակաւ, ուր իր ուսուց. նախքթութիւնները լրած եւ ուսուցչական քրիստոնէութեան սկզբունքները տպաւած էր, որոնց հաւատարիմ մնաց իր բովանդակ կեանքին մէջ։ 1860ին ազձան մը կանգնեցաւ, Ֆրէբէկերներուն տամէնէն մեծէն, իրենց քաղաքին գլխաւոր հրապարակին վրայ։

Թարգմ. Մ. ՔԷՉԷՃԵԱՆ

(Շարունակելի)

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ՆԻԿՈԼԱ Բ. ԵՒ ՎԻԼՀԷԼՄ Բ.

Երկու կայսրերուն տեսակցութիւնը.— Պատճառը.— Հաշտութեան բանակցութիւնները.— Տպաւորութիւններ.— Լրագիրներուն կարծիքը:

Բարիզ, 24 յուլիս.— Մաթէն հետեւեալ հեռագիրը առած է Բեդերպուրկի իր թղթակցէն.— «Ռուսիոյ կայսեր Բռոգերհօվէն մեկնելուն և Բոյքարնաա Զուիքզա գրաւանուէ ճամբայ ելլելուն համար տանկան պատճառներ մէջ կը բերուին։ Ճշմարտութիւնը, զոր առաջին օրէն ձեզի հեռագրեցի, շատ պարզ է, եւ միանգամայն բաւական անակնկալ։ Ինչպէս բացատրել Գերմանիոյ կայսեր տուած այդ այցելութիւնը այն պահուն, երբ Պ. Վիթէ պաշտօն ունի մեկնելու Ճապոնացւոց եւ անոնց բարեկամին ու դաշնակցին' Անգլիոյ։ Այսօր որ գիտենք թէ Ռուսիոյ կայսրը չէ որ փափաքած է այդ տեսակցութեան, այլ Վիլհէլմ Բ. ուզած է տեսակցիլ Ռուսիոյ կայսեր հետ, ամէն բան կը փոխուի եւ կը բացատրուի։ Այդ տեսակցութիւնը բնական հետեւանքը կ'ըլլայ Պ. Վիթէի տրուած հրահանգներուն' Ճապոնի հետ կարելի դաշնակցութեան մը նկատմամբ, այն պայմաններուն մէջ զոր հաշտութեան ռուսական պատուիրակին ճամբայ ելած օրը։ Կարելի է ըսել թէ միեւնոյն քաղաքականութեան շարժառիթն է, որով Գերմանիա միջամտեց Մարոքի գործերուն, եւ այսօր ալ ռուս-ճապոնական գործերուն։ Գերմանիա մտահոգ եղաւ դիւանագիտական կացութենէ մը, որ իրեն մեկուսացած դիրք մը կուտար Եւրոպայի արեւմտեան կողմը եւ տար ժամանակաւոր դարման մը ըլլար. հիմակ ալ Մայրադուէին Արեւելքի մասին մտահոգուած է, որպէս զի մի' գուցէ հան ալ նոյն կացութիւնը կրկնուի։ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւնը եւ Ռուսիոյ ու Ճապոնի կարելի դաշնակցութիւնը խիստ անպաստ են Գերմանիոյ միջազգային կացութեանը համար։ Պէտք չկայ ըսելու թէ այս պատճառաբանութիւնը, որ կատարելապէս կը լուսաբանէ հիմակուան ձեռնարկը, Բեդերպուրկի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ իբրեւ միակ ընդունելին ու արտաքնական կը նկատուի։ Արդէն մեծ վստահութիւն մը չէր ներշնչեր Պ. Վիթէի պաշտօնը' անոր տրուած հրահանգներուն բերմամբ. այսօր հաշտութեան բարեկամները այնպէս կը նկատեն թէ այդ տեսակցութեան հետեւանքով հաշտութիւնը այնքան հաւանական պիտի չնկատուի։ Ամէն ժամանակէ աւելի պէտք է սպասել որ յայտարարութեան թէ Ռուսիա կրնայ հաշտութիւնը ընդունիլ, բայց անիրաւ են այն մարդիկը որ թէ բաղդատուած է հաշտութիւն կնքելու. Լինէվիչ զօրավարին չորս հարիւր հազար զինուորները, քանի մը ձեռնհաս պետերու բերնով, կը յայտարարեն թէ պատրաստ են պատերազմելու եւ յաղթելու։ Ամէն օր աս յայտարարութիւնը կ'ըլլայ Բեդերպուրկի բարձրագոյն շրջանակներուն մէջ թէ ինչ պատճառով այսքան պարտութիւններէ ետքը անգործ պիտի մնայ անոնցմէ եւ նոր բանակ մը, դեռ ամէն բան կորսուած չէ եւ պէտք է վերջին հարուած մը փորձել։ Եթէ պէտք է ամէն բան ըսել ձեզի. փոլլուած պարտութիւններէ ետքը եղած երկուայթը կը կրնուի. վստահութիւնը կը վերածնի եւ ընդհանուր տրամադրութիւնները հեռու չեն Ձուշիմայի նաւային ճակատամարտէն առաջ եղած կացութենէն, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ կացութիւնը իր էութեան վիճակին մէջ չմնաց։ Հաշտութեան բարեկամները վերջին յոյս մը ունէին' այն է Ճապոնի հետ կարելի դաշնակցութեան մը հնարաւոր գաղափարը, եւ անոր մէջ Գերմանիա արգիլեց կ'ըլլայ այդ բանին։ Այս երկիրն է որ պիտի ճնշէ երկու կայսրերը։ Կրնամ ըսել թէ Հոեննոյրն եւ Բոյքարնաա Զուիքսա տարբեր կը գտնուին Պարկալի մօտերը, որ փոքր կղզի մըն է Ֆինլանտիոյ ծովածոցին հիւսիսային կողմը։

Բեդերսպուրկ.— Նիքոլա կայսեր մեկնումին լուրը այս երկրին հրատարակութեան պաշտօնական թերթին մէջ, կ'ըսուի թէ Զարը վաղն իրիկուն Բեդերպուրկ պիտի վերադառնայ. կը հաւատացուի թէ այդ կայսերական տեսակցութիւնը պատրաստուած է ուղղակի երկու կայսրերուն միջեւ, եւ այդ պատճառով է որ նախապէս ոչ մէկ տեղեկութիւն ունէին։ Պաշտօնական ամէնէն բարձր անձնաւորութիւններն անգամ տեղեակ չէին։

—Նիքոլա Բ.ի եւ Վիլհէլմ Բ.ի տեսակցութեան լուրը տարածելով մը եղաւ, քանի որ նախապէս տեղեկութիւն մը հաղորդուած չէր։ Պաշտօնական շրջանակներուն մէջ այնպէս կը նկատուի թէ կայսերական տեսակցութիւնը պէտք չէ անհիմն նկատել փրանքեւռուս դաշնակցութեան, որ միշտ հիմն է ռուսական քաղաքականութեան։ Այդ շրջանակներուն մէջ կը յիշեն Պ. Ռուվիէի հաղորդագրութիւնը ընթացքը' Գերմանիոյ հանդէպ եւ կը յայտարարեն թէ Ռուսիոյ եւ Գերմանիոյ կայսրերուն տեսակցութիւնը պիտի օգնէ ռուսական պատուիրակներուն' անոնց աշխատութեանը մէջ' Մայրադոյն Արեւելքի գործերուն համար համաձայնութեան մը մասին։ Նիքոլա Բ.ի հետ միայն արքունիքի հրամանատար Պարոն Ֆրէտերիքս կը գտնուէր։ Ո'չ արտաքին գործոց նախարարը եւ ոչ ալ անոր կողմէ ներկայացուցիչ մը կը հետեւի կայսեր։

—Շատ առողջ տեղեկութեան մը համեմատ, Վիլհէլմ Բ. Շուէտ գտնուած պահուն փափաքեր է այդ տեսակցութեան. տեղեկութիւն հաղորդեր է Զարին թէ կ'ուզէ հետը տեսակցութիւն մը ունենալ' անձնապէս համոզում գոյացնել տալու թէ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնը անկեղծ է Ռուսիոյ նկատմամբ։ Վիլհէլմ Բ. յայտնեց որ տեսակցութեան վայրը կարեւորութիւն չունէր եւ թէ պատրաստ էր ռուսական ջուրերը երթալու։

Պերլին.— Այս տեղի շրջանակներուն մէջ այնպէս կը նկատեն թէ այդ տեսակցութեամբ Զարը կ'ուզէ գիտնալ որ գերման կառավարութիւնը մինչեւ ո'ր աստիճան թէ' բարոյական եւ թէ' նիւթական օժանդակութիւն մը պիտի ընէ Ռուսիոյ' հաշտութեան համար կատարուելիք բանակցութեանց մէջ, քանի որ, կարգ մը տեղեկութեանց նայելով, Ճապոնիա մէկ քանի պայմաններով միայն պիտի կրնայ ընդունիլ այդ օժանդակութիւնը։ Միանգամայն այնպէս կը նկատուի թէ Զարը կրնայ ըլլալ որ փափաքի թէ Բալթիկի մէջ գերմանական նաւատորմը ալ դիտողութիւն մը գործէ, ո'րքան որ կրնայ գոյութիւն ունենալ այդ առաջարկութիւնը։ Կարծեցներ ալ կան թէ Ֆրանսայի հանդէպ գերման քաղաքականութեան վերջին արտայայտութիւնները թող պիտի տան եւ է գործակցութիւն Գերմանիոյ ու Ֆրանսայի միջեւ Ռուսիոյ հաշւոյն։

Բեդերսպուրկ.—Նովոյէ Վրեմիա կ'ըսէ թէ, կացութեան ներկայ վիճակին մէջ, Գերմանիոյ եւ Ռուսիոյ կայսրերուն տեսակցութիւնը կրնայ շատ մեծ կարեւորութիւն մը ունենալ, վասն զի թէեւ Զարին հետեւորդներուն կազմութիւնը այդ տեսակցութեան բոլորովին անձնական հանգամանքը ցոյց կուտայ, սակայն երկու վեհապետներուն միջեւ կարծիքներու փոխանակութիւնը կրնայ մեծապէս նպաստել Գերմանիոյ դիրքին լուսաբանութեանը' Մայրադոյն Արեւելքի խնդրոյն նկատմամբ, ինչ որ հիմա Եւրոպայի համար շատ բաղձալի ձեւ մը կը ստանայ։ Ռուս թերթը կը յարէ.—«Պէտք չէ մոռնալ թէ Վիլհէլմ կայսրը առաջինը եղաւ դեղին վտանգին ծանրակշիռ հանգամանքը մատնանիշ ընողը եւ թէ նոյն իսկ Գերմանիոյ շահերը թերեւս չեն առաջարկեր հանդիսատես մը ըլլալ' Խաղաղական Ովկիանոսի եզերքներուն վրայ պատահած դէպքերուն։ Եթէ տեղի ունեցողը տեսակցութիւնը առաջին արտայայտութիւնն է եւրոպական կառավարութեանց կարծիքին' Ռուսիոյ կողմէ ձեռնարկուած ամանակի կռիւին հանդէպ դեղին վտանգին դէմ, որ դէպ ի Եւրոպա կը յառաջանայ, ու պէտք է ուրախ ըլլալ որ այդ արտայայտութիւնը կ'ընէ վեհապետը դրացի ժողովրդեան մը որ Ռուսիոյ միացած է վաղեմի բարեկամութեան մը կապերով։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԻՆ

Թումենի վրայ.— Զինուորական գործողութիւններ.— Երկու ճակատակործ բանակներ.— Ճապոնական նաւաբաժինը.— Ռուսական մարտանաւեր:

Բարիզ 24 յուլիս.— Անգլիական մէկ քանի լրագիրներու թղթակիցները կը ծանուցանեն թէ Ռուսերուն եւ Ճապոններուն միջեւ ճակատամարտը սկսած է' Թումէն գետը անցնելու համար։ Հաշէկովա զօրավարին բանակը մեծ ուժգնութեամբ կը յարձակի, բայց Ռուսերը յաջողութեամբ կը պաշտպանեն իրենց դիրքերը։ Ճապոնները չորս անգամ ասրինով յարձակում կատարած, սակայն ամէն անգամուն ալ անսպառ կորուստներով ետ մղուած են։ Ճապոններուն թիւը գրեթէ երեսուն հազար է։ Ընդհանրապէս ընդհանուր հանգամանք չստացած, Ճապոնները յուլիս 23ին, իրիկուան ժամ 9ին, յարձակած էին ռուսական դիրքերուն վրայ' Բոյ-Ռիւանկէն տասնըհինգ մղոն հեռու։ Ռուսերը մինչեւ գիշեր դիմադրեր են Ճապոններուն. յետոյ կամաց կամաց նահանջած են դէպ ի իրենց գլխաւոր դիրքը։ Այդ առաջին ընդհարումին մէջ Ռուսերուն կորուստը եղած է 13 մեռեալ եւ 47 վիրաւոր։ Այս տեղեկութիւնները չանհիմն կ'երեւան այն տեսակէտով որ Ճապոնները յառաջ պիտի կրնան գործել Վլատիվոսթոքի դէմ, սակայն պաշտօնապէս հաստատուած չեն։

Բեդերսպուրկ.— Սիպերիական 11րդ զօրաբանակէն Նովոյէ Վրեմիայի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ ճապոնական թորփիլանաւեր, թանձր մշուշէ մը եւ անձրեւէ մը օգտուելով, յուլիս 18ին մօտեցեր են Վլատիվոսթոքի շրջակայ մէկ քանի նաւահանգիստներու. նաեւ կարգ մը թեթեւ ծովածոցը զինուոր ցամաք հաներ են' Բոսիէթի մօտ։ Այդ իրողութիւնը անշուշտ բացումն է զինուորական գործողութեանց Վլատիվոսթոքի դէմ։

Լոնտոն.— Թայմզի կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի առջեւ ընկղմած ռուսական Բոյեդա մարտանաւը ջուրէն երեւան հանուեր է։

—Սախալինի կղզիկոյ, հրամանատարը ճապոնական այն նաւատորմին որ դէպ ի հիւսիս ղրկուեցաւ' հետազօտութիւններ կատարելու, կը տեղեկագրէ թէ ռուսական Իզումրուդ յածանաւը որ Ճապոնի ծովին մէջ ընկղմեցաւ, բեկորներէ միայն կը բաղկանայ եւ անկարելի է զայն ազատել։ Այդ յածանաւը խրած է յառաջակողմը դէպ ի արեւմուտք, Վլատիմիր ծովածոցին հարաւային մասին հիւսիսային ծայրը։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 27 յուլիս.— Թումէն գետին մօտ սկսուած մեծ եւ կարեւոր ճակատամարտը տակաւին կը շարունակէ։ Երկողմէն ալ ուժգնօրէն կը կռուին։ Ամէնէն աւելի սաստիկ եղած է Թումէնէն հիւսիսային կողմէն քանի մղոն հեռուն կատարուած ճակատամարտը. միայն այդ տեղը երկու կողմէն երկու հազարական հոգի սպաննուած են։ Ճապոնի զինուորները բոլորովին ասրինով կը կատարեն իրենց յարձակումները, ինչ որ ցոյց կուտայ Ճապոնի զինուորներուն ամենամեծ քաջութիւնը։

—Միշչենքօ զօրավարին հեծելազօրքը բուռն յարձակում մը կատարեցին Ճապոններուն ձախ թեւին դէմ։ Կ'ըսուի թէ Ռազմիկները իրենց այս անգամուան յարձակումին մէջ բաւական յաջողութիւն ձեռք բերած են։

—Կ'ըսուի թէ Թումէնի մեծ ճակատամարտին Ռուսերէն յիսուն հազար հոգի կը մասնակցին եւ Ճապոններէն ալ երեսուն հազար։ Մեծ ստակալութեամբ կը շարունակէ պատերազմը, սակայն դեռ բացորոշապէս յայտնի չէ թէ ո'ր կողմը յաղթական պիտի հանդիսանայ։ Ճապոնները միշտ ասրինով կը յարձակին կատաղօրէն։

—Ուաշինկթընէն առնուած կէս-պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով, Ճապոն իբրեւ պատերազմի տուգանք, երկու հարիւր միլիոն ոսկի կը պահանջէ Ռուսիայէն։

—Սախալինի կղզին Արքայի անուն տեղը, երկուշաբթի օրը, բազմաթիւ ռուս զինուորներ ցամաք ելան։ Ռուսերը այրեցին Արքայի քաղաքը։

—Ճապոնները գրաւեցին Ալեքսանդրովսք քաղաքը, որ բնաւ չէ պաշտուած, Ռուսերուն բուն իսկ զօրութիւնը Ալեքսանդրովսքէն քանի մղոն դէպ ի հիւսիս կը գտնուի։

ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հոս հասած տեղեկութեանց նայելով, Ճապոնները բուռն յարձակումներ կը կատարեն Թումէն գետին շրջակայ ռուսական դիրքերուն վրայ։

—Նիքոլա կայսրը ընդունեց հիմնական նախարարութեան որոշումները' երկաթուղիներու շինութեան յատուկ գումարներուն մատակարարութեանց համար։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թոքիոյէն կը հեռագրեն Տէյլի Թելեկրաֆի.— Օգաքայի մէջ եղած զրոյցի մը նայելով Հաշէկովա զօրավարին հրամանատարութեանը տակ գտնուող ճապոնական բանակը, որ Բոսիէթի հիւսիսային կողմը կը գործէ, յարձակեր է Թումէնի վրայ ռուսական դիրքերուն դէմ։

—Տէյլի Թելեկրաֆ Թոքիոյէն հեռագիր մը առած է' ծանուցանող թէ ճապոնական ստուար զօրութիւն մը յարձակած է Թումէնի ռուսական դիրքերուն վրայ եւ թէ շատ կատաղի ճակատամարտ մը կը կատարուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռուսիոյ կայսրը, առանց կարեւորութիւն տալու պատերազմը շարունակելու մասին Լինէվիչ զօրավարին կողմէ եղած յայտարարութեանց, բացարձակապէս որոշած է հաշտութիւն կնքել։ Արդէն կայսրը նոյն միտքով հարկ եղած հրահանգը տուած է ռուսական պատուիրակ Պ. Վիթէի։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Պ. Վիթէ Ուաշինկթըն ժամանելէն ետք հաշտութեան բանակցութիւնները իսկոյն պիտի սկսին։ Ճապոնի կառավարութիւնը նախապէս հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է, որպէս զի բանակցութիւնները երկար ատեն չքաշքշուին։ Հետեւաբար հաւանաբար կը յուսացուի որ բանակցութիւնները շուտով աւարտին եւ երկու պատերազմիկներուն միջեւ հաշտութիւն կնքուի։

ԲԱՐԻԶ.— Պ. Վիթէ Բարիզ գտնուած միջոցին ֆրանսական ելեւմտական հաստատութեանց հետ բանակցեցաւ եւ հարկ եղած պատրաստութիւնները տեսաւ պատերազմական տուգանքին յատուկ գումարը ձեռք բերելու համար։

ԱՆԳԼԻԱ

Նախարարական տագնապը.— Ազատական կուսակցութիւնը.— Լրագիրներուն կարծիքը:

Լոնտոն, 24 յուլիս.— Իրողէ տեղեկութեանց նայելով, եւ դահլիճին ու իր պետին բանած դիրքէն հետեւցնելով, կարելի է ըսել թէ կառավարութիւնը անմիջական կերպով հրաժարական չպիտի տայ եւ երեսփոխանական ընտրութիւններ չպիտի կատարուին յառաջիկայ տարւոյ։ Պ. Պալֆուր չկրնալով դուրս ելլել անել ծանրէն' հինգշաբթի օրուան քուէարկութեան պատճառաւ, ալ եւս աստ կը նկատուի թէ դահլիճը չպիտի կրնայ 1906ի նստաշրջանը բանալ' առանց պաշտօնէ քաշուելու, հակառակ նախապէս յուսացածին։ Հակառակորդին յառաջացած են ընդհանուր ընտրութիւնները։ Ընդդիմադիր կուսակցութիւնը պիտի ընդունի այդ իրաւախոհութիւնը, թող տալով որ այս նստաշրջանը շարունակուի, որպէս զի ընթացիկ գործերը երեսի վրայ չմնան. արդէն ազատական կուսակցութիւնը այդ բանով հոգացած չէ անոնց մասին։ Ազատական կուսակցութիւնը չփափաքիր իշխանութեան գլուխ անցնելու, եւ կը նախընտրէ Խորհրդարանական արձակուրդէն օգուտ քաղել, իր վերջին պատրաստութիւնները առնելու համար ընտրութեանց առթիւ։ Արդարեւ անոնք պէտք ունին մեծամասնութիւն մը շահելու ընտրութեանց միջոցին, ազատական դահլիճի մը գոյութիւնը տեւական դարձնելու համար։ Արդի Երեսփ. Ժողովը կը բաղկանայ 214 ազատականներէ' ընդդէմ 373 միութենականներու եւ 82 իռլանտական ազգայնականներու։ Այդպիսի մեծամասնութեան մը փոփոխումը դժուարին է։ Եթէ յաջողի իսկ, ինչպէս յուսալ կուտան ազատականները, կողմէ վերջերս ձեռք ձգուած ընտրական յաջողութիւնները, դարձեալ բաւական պիտի ըլլայ պայքարը, որ մաքսային քաղաքականութեան շուրջը պիտի դառնայ։ Պ. Չէմպըրլէնի բանած դիրքը այս օրերս' մասնաւոր շահեկանութիւն մը ունի։ Լրագիրները Պ. Չէմպըրլէնի կը վերագրեն սա խօսքը թէ կուսակից է Խորհրդարանի լուծման, մինչ հետեւեալ օրը Թայմզ գէտ նամակ մը հրատարակելով կը հերքէ այդ հրատարակութիւնը։ Գաղթային նախկին նախարարը համամիտ չէր Խորհրդարանի անմիջական լուծման։ Այդ իրիկուան իսկ Պ. Պալֆուր կը վերանորոգէր մեծամասնութիւնը։ Հարիւր եօթանասունըհինգ միութենականներ բացակայ էին։

—Իվնինկ Սթանտարտ կ'ըսէ թէ նախարարները վերջնական կերպով յայտարարեր են որ դահլիճը չպիտի հրաժարի։ Չորս նախարարներ համամիտ են որ Խորհրդարանը լուծուի անմիջապէս։ Թայմզ կը խոստովանի որ նախարարութիւնը ձախողութիւն մը կրած է նոյն իսկ իր կուսակիցներուն պատճառաւ։ Հինգշաբթի օրուան քուէարկութիւնը անակնկալ մը չէր բնաւ։ Ո եւ է արդարացուած չէր կըր նոր առաջ բերուիլ ի նպաստ միութենականներու, որոնք կանխաւ ազդարարուած էին։ Սթանտարտ կ'ըսէ թէ դահլիճը պաշտօնի վրայ կրնայ մնալ, եթէ անձկութիւնը շարունակուի։

ՄԱՐՈՔԻ ԳՈՐԾԸ

Կացութիւնը.— Նաւահանգստին շինութիւնը.— Ցաղթանակ.— Դժուարութիւններ:

Բարիզ, 24 յուլիս.— Ֆէզէն կը հեռագրեն թէ կացութիւնը անփոփոխ է։ Ֆրանսական դեսպանը տակաւին հրահանգ չէ առած ֆրանքօ-գերման յարաբերութեանց մասին։ Կը հաւատան թէ Թանճէրի նաւահանգստին շինութիւնը գերման ընկերութեան մը յանձնուած է։ Մարոքի վեհապետը, թէպէտեւ խոստում ըրած ըլլալով հանդերձ, չէ ստորագրած տակաւին։ Մարոքի զօրքերուն նոր յաղթանակը լաւ տպաւորութիւն ձգած է Ֆէզի մէջ, ուր գիտեն թէ Թանճէր ղրկուած զօրքերը Ֆրանսայի հարիւրապետի մը կողմէ մարզուած են։ Ընդհանրապէս կարծիքը կը տիրէ թէ օտար դեսպանները բաւական ընդդիմութեան մը պիտի հանդիպին' երբ Դեսպանատունական յանձնախումբը վաւերացնել տալ ուզեն Մարոքի։ Առաջադրուած բարենորոգումներու մասին դժուարութիւն պիտի յարուցուի։

ԼՈՐՏ ՔԸՐԶԸՆ

Լոտ Քըրզըն' հիւանդ.— Իր հրաժարականին շուրջը.— Ենթադրութիւններ:

Լոնտոն, 24 յուլիս.— Սիմլայէն հասած հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ Լորտ Քըրզըն անկողին կը ծառայէ, ներկայ տագնապը ազդած ըլլալով։ Հնդիկ լրագիրները, որոնց մեծ մասը համակիր են Լորտ Քըրզընի, կը պաշտպանեն զանի եւ քննադատելի բան մը չեն տեսներ անոր վերջին բանախօսութեանը մէջ որ այնքան յուզում առաջ բերած է Անգլիոյ մէջ։ Սթանտարտ «շուալի սխալ» մը կը համարէ այդ բանախօսութիւնը։ Լորտ Քըրզընի հրաժարականը հաւանական կը նկատուի։ Պ. Պալֆուրի դահլիճին արդի կացութիւնը եւ հանդիպած ներքին դժուարութիւնները այնպէս ենթադրել կուտան թէ Լորտ Քըրզըն Հնդկաստանի փոխարքայութենէն պիտի հրաժարի այն ատեն միայն երբ պահպանողական դահլիճը գործէ քաշուի։ Ազատական դահլիճ մը չի կրնար Լորտ Քըրզընը պաշտօնի վրայ պահել։ Կալլէսի իշխանին կողմէ անոր կատարուելիք ուղեւորութիւնը դէպի Հնդկաստան' անպատեհ կը համարուի։ Ամէն ջանք ի գործ պիտի դրուի, որպէս զի տագնապ մը առաջ չգայ Հնդիկ կառավարութեան մէջ, Կալլէսի իշխանին ուղեւորութենէն առաջ։

ՆԱՒԱՑԻՆ ԱՂԷՏ

Ցածաւորակի մը մէջ պատահած արկածը.— Զոհերուն թիւը.— Կարգադրերը:

Ամերիկեան Պեննինկթըն յածանաւին կաթսային պայթման հետեւանօք զոհ գացած անձերուն թիւը ճշդուած է վերջնապէս. 39 հոգի մեռած եւ 80 հոգի վիրաւորուած, որոնցմէ 24ը ծանրապէս։ Ասոնցմէ զատ' 21 հոգի ալ անհետացած են։ Նաւուն հրամանատարին կողմէ պատրաստուած տեղեկագրին համաձայն, կաթսաներէն մէկուն վերի մասը պայթած է։ Ուրիշ կաթսայ մըն ալ պայթած է առաջինին յառաջ բերած ցնցումով մը եւ անոր մէջ մտնելովը։ Մեքենավար մը որ կաթսան կը քննէր պայթման միջոցին, ծանր վէրք չէ առած։ Կաթսաներուն նորոգումը դեռ նոր կատարուած էր, հինցած ըլլալուն համար։

ՍՔԱՆՏԻՆԱՎԵԱՆ ՋՈՒՐԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Գերման նաւաբաժնին այցելութիւնը.— Քոբէնհակի մէջ.— Տանիմարքայի թագաւորին այցելութիւնը:

Քոբէնհակ, 24 յուլիս.— Գերման նաւաբաժնին այցելութիւնը մեծ հաճոյք կը պատճառէ ժողովուրդին։ Ամալիէնպորկի դղեակին մէջ Տանիմարքայի թագաւորին կողմէ տրուած հացկերոյթը շատ փայլուն եղաւ։ Բրիթթիան թագուհին բաժակ պարպեց Վիլհէլմ կայսեր կենացը։ Գերման ծովակալ Քէօթէր ալ բաժակ պարպեց Տանիմարքայի թագաւորին կենացը։ Բրիթթիան թագուհին, յետոյ, հանդիսական արարողութեամբ այցելեց գերմանական ծովակալի նաւը։ Տանիմարքայի թագաւորին ամէնէն կրտսեր որդին' Վոլտէմար իշխանը, իշխանական ասպնջականութեամբ կատարեց դանիական նաւատորմին ծովակալի եւ գերման նաւատորմին պաշտօնեաներուն դէր-ծովակալի կոչին պաշտօնները։ Այն իրողութիւնը թէ գերման իշխանութիւնները թոյլ տուած են գրեթէ երկու հազար նաւաստիներու ամէն օր ցամաք ելլել ու պտտիլ, քիչ մը զարմացում պատճառեց։ Այդ նաւաստիները շատ վայելուչ ընթացք մը ունեցան։ Բազմաթիւ վաճառականներ օգտուեցան են անոնց այցելութենէն։ Հանրութիւնը լաւ ընդունելութիւն մը ըրաւ անոնց ցամաք ելլելուն։ Գերման եւ դանիացի նաւաստիներու եղբայրակցութիւնը շատ հանդարտութեամբ կատարուեցաւ։ Նաւահանգիստին լուսաւորութիւնը դանիականներէն աւելի գերման մարտանաւերը կատարեցին։ Երբ գերման ծովակալի մարտանաւը ցոյց տուաւ Բրիթթիան թագուհին անուան լուսաւոր սկզբնատառերը, ժողովուրդը մեծ խանդավառութեամբ ողջունեց։ Վոլտէմար իշխանը, այսօր, Քէօթէր ծովակալին հիւրն է ծովակալի մարտանաւին մէջ։

ԱԼՔՈԼԻ ԴԷՄ

Անգլիացի բժիշկի մը կարծիքը.— Ալքոլի վնասները.— Շահեկան վիճակագրութիւն մը:

Լոնտոն, 24 յուլիս.— Անգլիացի մէկ քանի մեծ բժիշկներ ժամանակէ մը ի վեր' կատաղի պայքար մը կը մղեն ալքոլին դէմ եւ պէտք է անոնց մաղթել որ կատարելապէս յաղթող հանդիսանան իրենց այդ պայքարին մէջ։ Այդ բժիշկներու մէջ առաջին տեղը կը գրաւէ Սըր Ֆրէտերիք Թրէվզ' Անգլիոյ ամէնէն նշանաւոր վիրաբոյժներէն մէկը։ Ինքն է որ Անգլիոյ ամբողջ գիտական խումբը կ'առաջնորդէ հարուածական թշնամիին' ալքոլին դէմ յարձակելու, եւ բնաւ չընկրկիր։ Անոր գործելու եղանակին ամէնէն շահեկան ու հետաքրքրական մասն է պատկերը. կ'աշխատի հանրութեան երեւակայութեանը վրայ ազդել, որպէս զի աւելի լաւ ըմբռնէ չարիքին ծայրայեղութիւնը։ Այդ կերպով նկարներ հրատարակած է որոնք հիմա միլիոնաւոր օրինակներով կը տպուին, եւ որոնք ժամկոլութեան միջավայրերու մէջ պիտի ցուցադրուին։ Այդ նկարներուն մէջ ցոյց տրուած է թէ զանազան ըմպելիներ հարիւրին քանի' համեմատութեամբ ալքոլ կը պարունակեն։ Արդ նկարներէն կ'երեւայ թէ ամէնէն աւելի ալքոլ պարունակողն է ռոմը, ուր հարիւրին 72է աւելի առողջութեան վնասող նիւթեր կան, ամէնէն նուազ պարունակողները ֆրանսական գարեջուրը եւ փրփրալից մրգօղին, որոնք հարիւրին չորս կամ վեց չափ ալքոլ կը պարունակեն։ Այդ նիւթին մէջ ամէնէն աւելի Անգլիոյ մէջ գործածուած ոգելից ըմպելիները ցոյց դրուած են' ճին, ուիսքի, պրանտի, ռոմ եւ զանազան գինիներ։

ԼԱ ՍԷԶՕՆ
ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Բերա, մեծ փողոց, բասաժ Բանայոտ Թիւ 7

Այս վաճառատան մէջ կարելի է վստահօրէն գտնել լաւ եւ չափաւոր գինով ապրանքներ։

Ինչու համար Լա Սէզօն վաճառատունը ամէն տեսակ եւ չափաւոր գին ունեցող ապրանքներ կը ծախէ։ Ասոր պատասխանը պարզ է եւ ստուգ.

1. Վաճառատունը կանխիկ կը գնէր ապրանքները եւ բան մը չի պարտիր մէկուն, որով լաւ ապրանք ձեռք կը ձգէ։
2. Լա Սէզօն շատ ծախելու համար համեստ շահով մը կը գոհանայ։

Հետեւաբար Լա Սէզօն վաճառատան յաճախորդները կրնան ապահով ըլլալ թէ լաւ տեսակէ եւ չափաւոր գնով ապրանքներ պիտի գնեն։ 24—36

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.— Մուբթէմայիզի աստիճան տրուեցաւ Պրուսայի նահանգին վերաքննիչ ատեանին ընդհանուր դատախազ Հիքմէթ պէյի եւ Ջիլէի գայմագամ Նէճիպ պէյի։

—Սպարթայի Դիւան առաջնապահական ճիւղին երկրորդ նախագահ անուանուեցաւ մարզային առաջնապահական թեան քննիչ յանձնաժողովին նախագահ Ֆերիդ էֆէնտի փաշա, պահելով հանդերձ իր այդ պաշտօնը։

—Առաջին կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պողոսի Նորֆիք-իւլ-Էյվաքի գայմագամ Սէյիտ Ալիբարդան էֆ.ի։ Երրորդ կարգի Օսմանիէ' Աւստրիոյ հեռագրական վերատեսչութեան Պոսնայի եւ Հէրցէկի դիւանին Տնօրէն ասպետաբար գնդապետ Պ. Լէօբոլտ Շէնպէրի։ Երրորդ կարգի Մէճիտիէ' Պոսնայի եւ Հէրցէկի հեռագրական վարչութեան հաշուակալ Պ. Աւուլֆ Տանիլոքի։ Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ' Պ. Թեմի Թօմսընի աստանզատ վաճառականներէն Կիւզէլ Օսմանզատէ Մահմուտ էֆ.ի։

—Առաջին կարգի Շէֆգաթ' Յունաստանի պատերազմական ու ներքին գործոց նախարար Պ. Մավրոմիխալիի կնոջ։ Երկրորդ կարգի' Կ. Պոլսոյ հելլէնական հիւպատոսարանին դատարանին անդամներէն Պ. Ծիրասլիի կնոջ։

ՈՒՐԲԱԹ ՕՐՈՒԱՆ ԵՂԵՌՆԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

Շնորհաւորական Հեռագիրներ.— Մ. Նահանգաց նախագահ Պ. Ռուզվէլթ այս հեռագիրը ուղղած է Վեհ. Սուլթանին.

«Կը շնորհաւորեմ Ձեր Վեհափառութիւնը որ աստուածային օգնութեամբ պահպանուեցաւ վտանգին ազդեցութենէն։»

—Եգիպտոսի Խտիվ Աբպաս Հիլմի փաշա ալ սա հեռագիրը ուղղած է Վեհ. Սուլթանին.

«Թագաւորին Աստուծոյ գթութիւն մատուցի այն բարերարութեան պարագային համար որով Ձեր Վեհափառութիւնը պահպանուեցաւ ցաւալի միջադէպէն. նաեւ կրկին եւ կրկին բարեմաղթութիւններ ըրի Ձեր Վեհափառութեան արեւշատութեանց եւ երջանկութեանը համար։»

Գաւառներու մէջ.— Պրուսայէն կը գրեն թէ հոն անհետագրելի ուրախութիւն պատճառեր է աստուածային այն օգնութիւնը որով Վեհ. Սուլթանը պահպանուեցաւ ցաւալի միջադէպէն. ամբողջ ժողովուրդը գոհութիւն մատուցեր է աստուածային այդ օգնութեան համար։ Կուսակալ Րէշիտ փաշա ալ, Ամէնակարողին գոհութիւն մատուցանելէ ետքը, ոչխարներ զենել եւ դրամական պարգեւներ բաշխել տուեր է աղքատներուն։ Ոչ-իսլամ համայնքներուն տաճարներուն մէջ ալ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեր են հանդիսաւորապէս. նաեւ բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

—Սամսոն կղզին եկեղեցւոյն Վաթի քաղաքին մայր եկեղեցին մէջ մեծ հանդէսով գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեր եւ բարեմաղթութիւններ եղեր են Վեհ. Սուլթանին համար։

—Ջէյմէ գտնուող Ցանոյց մետրոպոլիտը եւ համայնքներուն երեւելիները կառավարական պաշտօնատանն առջեւ երթալով գոհութիւն մատուցեր են աստուածային այն օգնութեան համար որով Վեհ. Սուլթանը պահպանուեցաւ ցաւալի միջադէպէն։

—Քաղդէացիներու Պատրիարքը ծանուցեց թէ' սոյն եկեղեցիները եւ թէ Պարսկաստան ու Հնդկաստան գտնուող քաղդէացի եպիսկոպոսներուն եւ կրօնաւորներուն' հանդիսաւորապէս գոհաբանական աղօթքներ կարդալ տուաւ աստուածային այն օգնութեան համար որով Վեհ. Սուլթանը պահպանուեցաւ ցաւալի միջադէպէն։

Պերլինի լրագիրները կ'ըսեն թէ բոլոր Գերմանները գոհութիւն մատուցած են աստուածային այն օգնութեան համար որով Վեհ. Սուլթանը պահպանուեցաւ ցաւալի միջադէպէն։

Սոֆիայէն կը հեռագրեն Լոքալ Անզայկըրի.— Պերլինցի տասնութ հոգի, այր եւ կին, որոնք ակումբի մը կողմէ կազմակերպուած զբօսական ուղեւորութեան մը կը մասնակցին, յուլիս 11|24ին Կ. Պոլսէն Սոֆիա ժամանեցին։ Անոնք Պերլինէն Թրիէսթէի ճամբով Աթէնք եւ անկէ Կ. Պոլիս գացած էին։ Անոնք ոճրին տեղւոյն ալ ներկայ էին Սելամլըքի արարողութեան։ Այդ զբօսաշրջիկները անձամբ տեսեր են ոճրագործութիւնը եւ անէծք կարդացեր են վատաբարոյին համար։ Զբօսաշրջիկներէն մէկը դէպքը պատմելով, կ'ըսէ.

«Մենք կը գտնուէինք օտարազգի հիւրերու յատուկ բարձրաւանդակին վրայ' մեր առջեւ կային միւշիր Լոֆնէմ եւ Բամբերտոնէր փաշաները' ձի հեծած։ Ցաւալի միջադէպին ատեն ամէն ոք թէեւ շուարած էր, սակայն Վեհ. Սուլթանը մեծ քաջասրտութիւն ցոյց տալով, կառքը բազմեցաւ։ Ն. Վեհափառութիւնը, բարձրաւանդակին առջեւէն անցած պահուն, բարեւներ մեծարել ներկաները, որով բոլոր օտարազգի հիւրերը «Կեցցէ՛» գոչեցին։»

Բարիզի օսմ. դեսպանատան մէջ շնորհաւորական այցելութիւնները ընդունեներ է խորհրդական Նապի պէյ, վասն զի դիւանին Մինիր փաշա Պէյրութ կը գտնուի։ Ամէնէն առաջ այցելողներն եղած են նախագահ Գ. Լուպէի եւ նախարարապետ ու արտաքին գործոց նախարար Գ. Ռուվիէի ներկայացուցիչները. նաեւ Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպան Գ. Քոնսթան որ հիմա Բարիզ կը գտնուի արձակուրդով։

Ռէօյթէր.— Սապահ հետեւեալը կը հրատարակէ.

Պէրլին, 24 յուլիս.— Կ. Պոլսէն աս հեռագիրը ուղղուած է Վոսիշէ Ցայթունկի.

«Ծանուր միջազգային ներկայ գտնուող քանի մը անձեր տեսեր են թէ ոստիկանական պայթումին հետ անոր հեղինակը նոյն անձն է եւ այդ կերպով գտած է իր արժանի պատիժը։»

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարեկարգչին յանձնաժողովը, երէկ, իր երկրորդ նիստը գումարեց Պետական Խորհուրդի պաշտօնատան մէջ եւ ելմտական գործառնութեանց մասին խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին նախագահ Գ. Պլօք եւ նոյն վարչութեան փոխատեսուչ Հալաճեան էֆ., մասնաւոր հրաւէրով, ներկայ գտնուեցան երէկուան խորհրդակցութեանց եւ կարգ մը կէտերու մասին բացատրութիւններ տուին։

ՇՈՒԷՏ-ՆՈՐՎԷԿԻՈՅ նոր դեսպան Գ. Ռամէլ, երէկ, Կ. Պոլիս ժամանեց Արեւելեան Ճեպընթացով եւ Սիրքէճիի կայարանին մէջ ընդունուեցաւ դեսպանատան եւ հիւպատոսարանի պաշտօնեաներուն կողմէ։

—Մեծ-Եպարքոսին եւ արտաքին գործոց նախարարին Թարգմանները, Շուէտ-Նորվէկիոյ դեսպանատունը երթալով, բարի գալուստի մաղթանքն ըրած են Գ. Ռամէլի։

—Գ. Ռամէլ, այս առաւօտ, արտաքին գործոց նախարար Թէվֆիգ փաշայի այցելութիւնը երթալով, ըստ սովորութեան, Ն. Վսեմութեան մատոյց իր յանձնարարագրին պատճէնը։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ վերատեսուչ Հասան Թէհսին փաշայի նախագահութեամբ կազմուած յանձնաժողովը երէկ ալ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց մաքսային գործառնութեանց մասին։

ՀՈՏԷԼՑԱՑԻ նոր կառավարիչ Հէֆզի պէյ, երէկ, իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Ելմտական նախարար Նաջիֆ փաշա, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Պուլկարական գործակատար Գ. Նաչէվիչ, երէկ, Բ. Դուռը գնաց եւ տեսակցեցաւ նախագահ Սայիտ փաշայի հետ։

ՀԱՊԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ադիսաբէպէյի լրագիրները կ'ըսեն թէ առաջիկայ վերջերը Աստիա Ադպայէն հապէշական նոր պատուիրակութիւն մը Ադէն անցնելով ժամանելով Կ. Պոլիս պիտի ուղեւորի։ Առաջուան պատուիրակութեան անդամներէն Աթօ Հօյէ Մարիամ փաշա յառաջիկայ շաբթու Կ. Պոլսէն Ադիսաբէպէյ պիտի ուղեւորի։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Սելանիկի գաւառական թերթը կ'ըսէ թէ կեդրոնական գաւառակին Պօղլէճա գիւղին մէջ Խըրիմօ Թոսլայի տանը ապաստանած տասնըմէկ հոգինոց աւազակներու խումբ մը զինուորական ջոկատի մը կողմէ ամբողջովին ձերբակալուելով կառավարութեան կեդրոնը տարուեր են։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ 1318 տարուան հաշուեկշիռը հրատարակուեցաւ, որմէ կ'երեւայ թէ պանքային անուանական դրամագլուխը որ 1317 տարուան վերջը 719,282,738 ղրուշ էր, 1318ին եղած է 758,464,558։ Իսկական դրամագլուխն ալ 1318ին եղած է 361,625,572 ղրուշ, մինչդեռ 1317ին 356,485,314 էր։ Երաշտութենէ եւ ուրիշ պատճառներէ հունձքերին վնասուած երկրագործներուն, 1318 տարուան մէջ, ընդամէնը 40,008,680 ղրուշի փոխառութիւն եղած է, սերմ եւ անասուն գնելու համար։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ռումանական դեսպան Գ. Լահովարի որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, Պուքրէշ դարձեր է, եւ յառաջիկայ շաբթու Կ. Պոլիս պիտի ժամանէ։

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ մէջ չոլերայէ օրը ժամանակէ մեռած երկու մարդեր գտնուեր են։

ԱՏԱԼԻՈՅ մէջ երեւան եկած ժանտախտը չմեծնալու եւ քաղաքներն ալ չտարածելու համար, բժիշկներ պիտի ղրկուին, որպէս զի առողջապահական հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուին։

ՊԱՍՐԱՅԻ նաւահանգիստին վրայ Գանրէնի մէջ ժանտախտը անհետացած ըլլալով, ձեռք առնուած առողջապահական միջոցները վերցան. միայն 48 ժամ քարանթին եւ ախտահանումներ պիտի կատարուին։

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ու թղթատարական վերատեսչութիւնը կը ծանուցանէ թէ Թաքսիմի մէջ նամակատան ճիւղ մը հաստատուած է, ուր ներքին ու արտաքին նամակներ եւ ներքին հեռագիրներ պիտի ընդունուին։

ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ.— Գարաքէօյի կամուրջէն Լիմն Լոնէսի կողմը մուրացկաններու երեք-չորս ընտանիքներ բնակութիւն հաստատած են. անոնց մէջ ամէն տարիքէ այրեր ու կիներ եւ նոյն իսկ երկու ամսուան մանկիկներ ալ կան։ Շիրքէթի նաւամատոյցները անոնց առջին անդաստանէն մինչեւ կամուրջին առաջ դաւաներները տանիքներէն-քառն մուրացկաններ կը պառկին եւ իրենց չափը մերկ կը թողնեն. Պոլսոյ քաղաքապետութեան պաշտօնէութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք, որ պէտք եղած կարգադրութիւնը ընէ, վասն զի այդ մարդիկ տեղ մը անտեղի ստորաբանակ մը կը պարզեն, փոխադրուողներուն Հաւատոյին անկեղծ լաւութեան վրայ. Սուլթանին շնորհիւ հիմնուած բարեխնամ հաստատութեանց կարեւորներէն մէկն է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ Թարապիա շոգենաւով յիսունըհինգ զբօսաշրջիկներ Կ. Պոլիս ժամանեցին։ Անոնք երկուշաբթի Բէյրութ պիտի ուղեւորին՝ նոյնպական կառախումբով։

ԱՆԱՏՈԼՈՒ երկաթուղիին 28րդ շաբաթուան հասոյթը իւրաքանչիւր քիլոմեթրի համար սապէս եղաւ.— Հայտար Փաշա-Էնկիւրիի գիծ (578 քիլոմեթր) 12,129 ֆր. անցեալ տարիէն 2,270 աւելի եւ միւս շաբաթներէն ալ 1,627։ Էսկիշէհիր-Գոնիայի գիծ (445 քիլոմեթր) 6,858, անցեալ տարիէն 2,536 աւելի եւ միւս շաբաթներէն ալ 3,629։

LES "THURMER,, PIANOS, գերազանց միւս դաշնակներէն, նոյն իսկ գործարանատէրին կողմէ երաշխաւորուած, Փէրտինանտ Թիւրմըրի կողմէ կը ծախուին Բերա, Մեծ Փողոց, Աղնաւոր անել փողոցը, թիւ 18։ Կէս պոչով դաշնակ մը, նման Տիկին Ա. Պլօքի անձնականին, որ շատ գոհ է անկէ, վաճառատան մէջ կը գտնուի։ 19-20

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔՆԵՐ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԱՐԵՒՇԱՏՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԳԱՒԱՌԱՑԻՆ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Այս երկուշաբթի առտու, Պրուսայի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր մաղթանքներ կատարուեր են՝ Օգոստափառ Կայսեր արեւշատութեանը համար, անցեալ ուրբաթ օրուան եղեռնական փորձէն Ն. Կ. Վեհափառութեան Նուիրական անձը պահպանուած ըլլալուն բերկրալի առթիւ։ Եկեղեցին համակ լուսազարդուած էր եւ խուռն բազմութեամբ լեցուած։ Գոհաբանական աղօթքներէն վերջ, առաջնորդական փոխանորդը բեմ ելլելով, Վեհ. Սուլթանին Թանկագին կենաց եւ արեւշատութեան համար բարեմաղթութիւններ ըրաւ, որոնց արտաբերած ամէններով մասնակցեցաւ ներկայ ժողովուրդը։ Յետոյ քահանաները զգեստաւորուած, թափօր կազմեցին եւ եկեղեցւոյ բակին մէջ ալ կրկնեցին բարեմաղթական աղօթքները, ուր ներկայ ժողովուրդը երեք Փատիշահըմ չօգ եաշա աղաղակեց։ Այս առթիւ երեք ոչխարներ մորթուելով աղքատներուն բաժնուեցան նոյն օրը։

Եկեղեցական արարողութիւններէն վերջ, Պրուսայի ամբողջ հայ համայնքը, երախտագիտական եւ հաւատարմական հեռագիր մը ուղղեց Կայս. Պալատ, Կայս. Գահոյից մատոյց յանձնելու խնդրանօք։

* *

Երեքշաբթի գիշեր եւս Զօրլուի եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցեր են գոհաբանական մաղթանքներ, ի ներկայութեան տեղւոյն հայ ժողովրդեան եւ կառավարական պաշտօնեաներէ ոմանց։ Կրօնական արարողութեանց աւարտումէն ետքը, եկեղեցւոյ բակին մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղեր են Կայսերական արեւշատութեան համար եւ Վեհ. Կայսեր անուան ձօնուած թուրքերէն երգեր երգուեր են։ Առաջն. Փոխանորդ Տ. Արիստակէս քահանայ քարոզ խօսեր է՝ թուելով Ն. Կ. Վեհափառութեան անթիւ շնորհները, եւ մաղթանքներով ու աղօթքներով աւարտեր է իր քարոզը։ Նոյնպէս, Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ Յարութիւն էֆ. Ճէզպարեան երախտագիտական բանախօսութիւն մը արտասաներ է՝ ջերմագին բարեմաղթութիւններով Ն. Կ. Վեհափառութեան Թանկագին կենաց համար։

Ներկայ ժողովուրդը մասնակցեր է այս բարեմաղթութեանց արտաբերելով «ամէն»ներով։

Ս. Պատրիարքը՝ իբրեւ նախագահ Յովսէփ Իզմիրեանց Դպրեվանքի Ցանձնաժողովին, մէյմէկ նամակ ուղղեց այս տարուան հինգ «շրջանաւարտ»ներուն, Գ. Գ. Թէոդիկի, Զէթճեանի, Ս. Գաբամաճեանի, Գափիկեանի եւ Բարսեղեանի, շնորհաւորելով զանոնք ու միանգամայն նուիրելով իրենց առաջուան մրցանակի գումարը ներկայացնող չէքեր։

—Կրօն. Ժողովը իր վերջին նիստերէն մէկուն մէջ Թէքիրտաղցի Պօյաճեան Պօղոսի ամուսնական խնդրով զբաղեցաւ եւ նկատելով որ յիշեալին կինը 12 տարիէ ի վեր Վառնայի մէջ Կարապետ Մարուքէ անուն մէկուն հետ ապօրէն կենակցութեան մէջ է եւ անկէ ալ երեք զաւակներ ունեցած, լուծեց այդ ամուսնութիւնը եւ իրաւունք տուաւ Թէքիրտաղցի Պօղոսին՝ կրկին ամուսնանալու, իսկ կնոջը՝ ո՛չ։

— Ս. Պատրիարքը Հայոց Խասգիւղի Գալֆայեան որբանոցի տարեկան քննութեանց հրաւիրուած ըլլալով, Ն. Սրբազնութեան կողմէ այսօր ներկայ պիտի գտնուին Պատրիարքարանի աւագ գործակատար Արիս էֆ. Ցէտճեան եւ Արձանագրութեան դիւանի ատենադպիր Մկրտիչ էֆ. Մալքճեան։ Քննութիւնները պիտի շարունակուին երկուշաբթի եւս։ Այս օրուան քննութիւններն են՝ կրօնք, եկեղեցական պատմութիւն եւ հայերէն, եւ երկրաչափութիւն, թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, երաժշտութիւն, բնական գիտելիք, ֆրանսերէն, գեղագրութիւն. Աշակերտուհիներուն ձեռագործները ի տես դրուած են սրահի մը մէջ։

— Երուսաղէմի հայուհիներէ Ցանձնաժողովը երէկ գումարեալ գումարուեցաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ եւ առաջ տարաւ իր զբաղմունքը։ Ներկայ էր նաեւ Տ. Ղեւոնդ Վրդ. Մաքսուտեան որ հարկ եղած լուսաբանութիւնները կուտար։

—Անկէ առաջ գրուած էր թէ Կրէտէի եկեղեցիին Տ. Գէորգ քահանան տեղւոյն Թաղ. Խորհրդին հետ համախորհուրդ առաջարկած էր որ տեղւոյն եկեղեցիին պատկանող կալուածներէն 7 փլած տուներուն վերաշինութեան համար 300 ոսկիի հանգանակութեան արտօնութիւն տրուի։ Այս անգամ Կրէտէի Թաղ. Խորհուրդը կը յայտարարէ թէ ո՛չ ներկայ Թաղ. Խորհուրդը եւ ոչ ալ նախորդը համախոհ չէ 7 տուներուն վերաշինութեան համար 800 ոսկի հանգանակութեան արտօնութիւն տրուելուն, հետեւաբար Տ. Գէորգ բացարձակապէս կը ստէ. նաեւ տեղւոյն հայ համայնքը կը փափաքի վերաշինել փլած տուները տեղւոյն հանգանակութեամբ հոգալ, առանց արտասահմանի հայ գաղութներուն դիմելու։

— Տիգրանակերտի Վիճակին համար Ս. Միւռոն խնդրուած ըլլալով, բաւականաչափ Ս. Միւռոն ղրկուեցաւ։

—Իզմիրէն գրուած նամակի մը բովանդակութեան մէջ կը տեղեկանանք թէ Արեւելքի եւ Պոլսոյ միւս բոլոր ազգ. թերթերու գործակալ Կարապետ էֆ. Մալէճեանը իր որդին կորսնցնելու դժբաղդութիւնը ունեցած է։ Կը փութանք մեր ցաւակցութիւնը յայտնել մեր ժրաջան գործակալին՝ Մալէճեան էֆ.ի՝ այս տխուր առթիւ։

Ս. ՓՐԿՉԵԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Տիգրան էֆ. Ցովակիմեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Տիգրան էֆ. Մանուկեան 216, Տէր եւ Տիկին Տօքթ. Եամէրեան 216 ղրուշ։

—Հանգուցեալ այրի տիկին Իսկուհի Ա. Խիտասէրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Իւզճեան 108, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Բէյլէրեան 108, Ալիքսան եւ Երուանդ Գալուստեան եղբարք 108 ղրուշ։

—Վաղամեռիկ Բարսեղ Հ. Սիւզմէեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս. Տէր եւ Տիկին Յարութիւն էֆ. Ս. Նշանեան 108, Տէր եւ Տիկին Աբրահամ էֆ. Մ. Տէր Աբրահամեան 54, Տէր եւ Տիկին Կարապետ էֆ. Մ. Տ. Աբրահամեան 54 ղրուշ։

— Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ Զգօն էֆ. Խօրասանճեանի ընդ. Օրիորդ Հայկուհի Ց. Շամամճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփնջի հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս.—Տէր եւ Տիկին Կիւլլապի էֆ. Կիւլպէնկեան 216, Տէր եւ Տիկին Արամ էֆ. Թիւքաքճեան 216, Տէր եւ Տիկին Միհրան էֆ. Կէվրէկեան 216, Տէր եւ Տիկին Յակոբ էֆ. Ալճեան 108, Արամ էֆ. Գարակէօզեան 108 ղրուշ։

— Երուանդ էֆ. Պէյազճեանի ընդ. Օր. Արուսեակ Սաւճեանի ամուսնութեան առթիւ փոխան ծաղկեփնջի մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է Հիւանդանոցիս Միհրան էֆ. Սարքեան։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Այս վարժարանը, զոր կը վարեն ինը անդամներէ բաղկացած Խնամակալութիւն մը, եւ ընդ եւ Ամերիկացի 11 ուսուցիչներէ կազմուած ձեռնհաս ուսուցչական խումբ մը, հիմնական դաստիարակութիւն մը կուտայ բոլոր իրեն դիմող հայ աղջիկներուն։ Կ'ուսուցուին բնական, իմացական, գործնական եւ այլ գիտութիւններ։ Մասնաւոր այժմ կը տրուի հայերէն եւ անգլ. լեզուներուն. կ'աւանդուին նաեւ թուրքերէն եւ ֆրանսերէն լեզուները։ Վարժարանին երկու ընդարձակ եւ օդաւէտ շէնքերը, ինչպէս նաեւ Խնամակալութեան երկու բժիշկ անդամները մեծապէս կ'ապահովեն աշակերտուհիներուն առողջութիւնը։ Անատոլու երկաթուղին, որուն մէկ մասնաճիւղը մինչեւ քաղաքը կ'երկարի, ճամբորդութիւնը խիստ դիւրին եւ հաճելի կ'ընծայէ։ Գիշերօթիկներուն տարեթոշակն է 12 օսմ. ոսկի, զոր երկու մասնավճարով պէտք է հատուցանել։ Դաշնակի դասի համար 5 կամ 3 ոսկի կը պահանջուի, դասաւանդութեան թիւին համեմատ։ Երգեհոնի դասի համար 2 ու կէս ոսկի կը պահանջուի։ Վարժարանին ԻԱ. տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 13 (Ն. Տ.) չորեքշաբթի իրիկուան։ Վարժարանին նոր յայտագիրը ուզողներուն ձրի կը ղրկուի։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել Մր. Բիթթ, Պոյըլ Հասա, Կ. Պոլիս, կամ գրել Տօքթ. Ս. էֆ. Գավաֆեանի, ատենապետ Խնամակալութեան, Ատաբազար։ 2-15

Այսօրուան Հեռագիրներ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԹՕՔԻՕ, 27 յուլիս.— Ռէօյթէր կը ծանուցանէ թէ, պաշտօնական տեղեկագրի մը նայելով, յուլիս 25ին ճափոնները գրաւեր են Ալեքսանդրովսքը՝ Սախալինի կղզիին մէջ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Թայմզին կը հեռագրեն թէ Օտեսսայէն ստացուած հեռագրի մը նայելով, հոն զրոյց կայ թէ ճափոնական մեծ բանակ մը յարձակեր է Թումէն գետին վրայ ռուսական դիրքերուն դէմ։

ԲԱՐԻԶ.— Ճափոնական զինուորները կը շարունակեն յառաջանալ դէպի Բոսյէթի հիւսիսային կողմը՝ Ռուսներուն դէմ յարձակելու Թումէնի վրայ։

ԼՈՆՏՐԱ.— (Պաշտօնական).— Ճափոնական մեծ զօրախումբ մը ցամաք ելաւ Սախալինի եզերքը՝ Նիքոլայեվի հարաւային կողմը։

ԲԱՐԻԶ.—Թայմզին կը հեռագրեն Նիւ-Եօրք Հէրըլտի թէ յածանաւներէ ու Թորփիլլայակիրներէ բաղկացած ճափոնական նաւատորմիղ մը, ռմբակոծած է Սախալինի մայրաքաղաքը՝ Ալեքսանդրովսքը։ Միւս կողմէ ճափոնական երկու զօրախումբեր ցամաքի ճամբով կը յառաջանան դէպ ի Ալեքսանդրովսք։ Թայմզի ընդհանուր պաշտօնական դիւանի մէջ կ'ըսուի թէ Սախալինի գրաւումը քիչ օրէն պիտի աւարտի։

ՊԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Լինիէվիչ զօրավարը յուլիս 24 թուակիր նով կը հեռագրէ Ցարին.— «Թշնամին դէմ ճակատամարտ մը կատարեցինք Չիանթի-Ճանձի ուղղութեամբ։ Թշնամին եւ մեզ տեսնելով չինական աւանը մը։ Ֆոըլանկ-Ճանի արեւելեան կողմը մեր զինուորները իրենցմէ աւելի բազմաթիւ թշնամիի մը յարձակումն ետմղելով, առաւօտուն ետ քաշուեցան մեծ ճակատամարտի մը չբանալու համար։ Ընդհանուր կացութիւնը անփոփոխ է։»

ՇԷՐՊՈՒՐ.—Գ. Վիթէ, այս իրիկուն, Նիւ-Եօրք ուղեւորեցաւ։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Իրազեկ շրջանակներուն մէջ կ'ըսուի թէ հաշտութեան բանակցութեանց պահուն, Ճափոն պիտի պահանջէ Վլատիվոսթոքի ամրութիւնները քանդել եւ այդ տեղը չզինուորել. նաեւ պիտի յայտարարէ թէ պատրաստ է ետ կենալ Բորթ-Արթուրի ամրացումէն։

ՊԷՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— (Պաշտօնական).— Լինիէվիչ զօրավարը կը հեռագրէ Ցարին թէ ճափոնական Թորփիլլայակիրներ, յուլիս 24ին, վաշտ մը զինուոր ցամաք հաներ են Բոսյէթ։ Այդ զինուորները փարոսը գրաւեր են, անոր վրայ պարզելով ճափոնական դրօշը։

ԼՈՆՏՐԱ.—Գ. Վիթէ, Շէրպուրի մէջ, տեսակցութեան մը պահուն, յայտարարեց թէ Ֆրանսական բարեկամական արտայայտութիւնները աւելի զգալի եղեր են իրեն։

ԲԱՐԻԶ.— Բեզնեաքներէն կը հեռագրեն թէ կայսրութեան Պետրպուրկի ելմտական յանձնաժողովը հաւաներ է ներքին նոր փոխառութեան մը, որ երկու հարիւր միլիոն րուբլի պիտի ըլլայ, հարիւրին վեց տոկոսով։

—Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ այս առաւօտ զրոյց ելեր է որ Ռօժէսթվէնսքի ծովակալը մեռեր է վիրաբուժական գործողութեան մը հետեւանքով, բայց եղած Բեզնեաքէն ուղղուած հեռագիրները հերքած են այդ լուրը։ Ռօժէսթվէնսքիի վիճակը թէեւ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ, սակայն առայժմ մահուան երկիւղ չկայ։

ԼՈՆՏՐԱ.— Թայմզին պաշտօնական տեղեկութիւն մը կը ծանուցանէ թէ Ճափոնները յաղթեր են Ռուսներուն՝ Բոսյէթի հիւսիսային կողմը, ինչ ժամանակ ճակատամարտ մը յետ ... Ճափոնները աւելիներով յարձակելով թշնամիին ռուսական դիրքերուն։ Ռուսները իրենց բոլոր պաշտօնեաները հեռացեր եւ ետ քաշուեր են։ Ռուսները ինը հազար հոգի էին։ Ճափոնները փութով կը յառաջանան դէպ ի Թումէն։

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.— Ճափոնական պատուիրակ Գ. Քոմուրա յայտարարեր է որ երբ հասկնայ թէ ռուսական պատուիրակները իրենց չափ լիազօր իշխանութիւն չունին, բանակցութեանց պիտի չձեռնարկէ։

—Թօքիօյէն հեռագիր մը ճափոնական նոր յաղթութիւն մը կը ծանուցանէ Սախալինի մէջ։ Ճափոնները, անցեալ շաբաթ, Բարտաքովսքի տիրելէ ետքը, յուլիս 24ին գրաւեցին Ալեքսանդրովսքը կղզիին երկրորդ կարեւոր դիրքը առանց մեծ մարտական ընդդիմութեան։ Ճափոնները նախ ծովային զինուորներ ցամաք հաներ են, առաջին անգամ առանց ընդդիմութեան հանդիպելու. յետոյ ցամաքային զինուորներ ցամաք հաներ են, մինչդեռ նաւատորմիղը մարտկոցները կը լռեցնէր։ Ռուսները կրակի տուեր են նաւամատոյցը եւ ուրիշ տեղեր, առանց Ալեքսանդրովսք ամբողջովին աւերելու։ Հիմա ճափոնական դրօշը կը ծածանի կառավարչական պաշտօնատուներուն եւ շատ մը անհատական շէնքերու վրայ։ Ճափոնները կ'ըսեն թէ կորուստ չեն ունեցած։

(Միւս հեռագիրները եւ ուրիշ կարեւոր հեռագիրներ հրատարակուած են այսօրուան մեր Գիշերուան հեռագիրներուն մէջ։)

ԲԱՐԻԶ.—Բեզնեաքներէն ստացուած հեռագիր մը նայելով, իրազեկ շրջանակներու եւ պաշտօնական շրջանակները կը ծանուցուի թէ Ռուսիոյ կայսրը Ֆրանսական կառավարութեան մօտ պիտի ղրկէ մասնաւոր մարմին մը, որուն գլուխը պիտի գտնուի Մուրավիէվ կոմսը։ Այդ մարմինը պաշտօն պիտի ունենայ Ֆրանսայի կառավարութեան հետ տեսակցիլ Ֆրանքօ-ռուս դաշնակցութեան վերաբերեալ զանազան կէտերու վրայ. նաեւ պիտի ծանուցանէ Ֆրանսայի կառավարութեան թէ Բեզնեաքներ գտնուելու պահուն Պէրլին հանդիպելով, խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենայ Գերմանիոյ կայսեր հետ։

—Իրազեկ շրջանակներու մէջ կ'ըսուի նաեւ թէ այդ մարմինը լաւ տպաւորութիւն մը պիտի գործէ Ֆրանսայի վրայ, վասն զի անհրաժեշտ բոլոր տեղեկութիւնները պիտի տայ Ֆրանսայի Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ յարաբերութեանց մասին։

ՊԷՐԼԻՆ.— Պաշտօնապէս կը հերքուի այն զրոյցը թէ գերման պատուիրակութեան պետ Թաթընպախ կոմսը Ֆէզէն մեկնած ըլլայ։

ՍՈՖԻԱ.— Պուլկարիոյ նախարարաց խորհուրդին որոշմամբ, Թըրնովոյի լուցկիի գործարանին յանձնուեցաւ պուլկարական մենաշնորհին պէտք ունեցած շուէտական լուցկիներու մատակարարութիւնը։

ՊԷՐԼԻՆ.— Սաքս-Վէյմարի Էրնէստ Իշխանը ինքնաշարժ կառքի արկած մը ունեցաւ Այնախի մէջ։ Կառքը ինկաւ փոսի մը մէջ։ Իշխանին կողակիցները վիրաւորուեցան եւ ինք ալ ծանր ցնցում մը ունեցաւ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 14 Յուլիս

Օսմ. Քոնսօլիտէ Միաց.	Օ.Ո.	97	16
Ամէնէն բարձր գին	»	97	19
Ամէնէն վար գին	»	97	14
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց	ֆր.	131	37
Ամէնէն բարձր գին	»	131	62
Ամէնէն վար գին	»	131	37

ԲԱՑՈՒՄ 15 Յուլիս

Օսմ. Քոնսօլիտէ Միացն	Բ.Կ.	97	16
Ռումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	131	50
Շիրքէթի Խայրիէ		32	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		17	20
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական Պանքա		428	—
Տէրքօս		245	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	07
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		7	65
» ժուիսանս		2	80
» պարտաթուղթ		484	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանսվալ		78	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիբսիէն Ա		310	—
« » « Բ		269	—
Լավրիոմ		39	—
Անատոլի երկթ. բաժնեթուղթ		15	45
» » պարտաթղթ.		526	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղր.	—	—
» » » չէք	»	109	25
Բարիզ » »	ֆր.	22	93¾
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին անտօկօս չէք	մարք	18	69
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	94

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	ղր.	87	12
Անգլիական ոսկի	»	109	32
Բօլ Էմբէրիալ	»	90	10
Ֆլորին	»	51	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	107	37
Մէթալիք	«	—	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՐԱ, 27 Յուլիս

Անգլիական Քոնսօլիտէ		90	31
Միացեալ Օսմ. պարտք	բաց.	88	75
	գոց.	88	75
Օսմանեան Պանքա		13	87
Ռուսական 1888-1889		88	75
Հելլենական 5 %		52	50
» Մոնօբօլ		53	50
Պուլկարական 1892		100	25
Էժիբսիէն իւնիֆիէ		105	75
Ճափոնական %		88	75
Թրանսվալ		3	12
Ջերթըրս		1	78
Փոխանակագիր		25	28¾

ԲԱՐԻԶ, 27 Յուլիս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		99	40
Միաց. Օս. պարտաթ.	բաց. ղր.	90	10
	գոց. »	90	10
Օսմ. Կայս. Պանքա	ֆր.	597	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	132	50
Օսմ. մաքսատուն	»	475	—
Օսմ. Ռէժի	»	403	—
Բրիօրիթէ Թիւրք 4 %	»	519	—
Քրէտի Լիոնէ գուբօնը կա.	»	1120	—
Իտալական Ռանթ	»	105	—
Սպանիական արտաքին	»	91	27
Աւստրիական	»	101	—
Թրանսվալ	»	79	25
Ռուսական 4 % 1901	»	88	45
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	140
Դրամագլուխ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 27 Յուլիս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	240	20
Ռումէլի երկաթուղի	»	142	—
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 27 Յուլիս

Միացեալ պարտաթուղթ	ֆր.	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	134	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	104	50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

ՊՐԻՒՍԷԼ, 27 Յուլիս

Օսմ. Միացեալ պարտք	89	50
Ռումէլի երկաթուղի	132	75

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ Լ. ԹԷՐԶԵԱՆ

Բարիզի բժշկական վարժարանէն վկայեալ վիրաբոյժ-ատամնաբոյժ, նախկին պետ Բարիզի բժշկական վարժարանին կլինիքին՝ պատիւ ունի ծանուցանելու իր յաճախորդներուն թէ հաստատուած է Բերա, Մեծ-Փողոց, Բարլըման վաճառատան վերի յարկը, թիւ 9, ուր հիւանդներ կ'ընդունի ժամը 9էն մինչեւ 6 կէսօրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն։ 28-50

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20 ի Կայս. Իրատէով ծագեալ հասոյթք

ԻԳ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ-ՅՈՒՆԻՍ 1905

ՏՈՒՐՔԵՐ	ԶՈՒՏ ՀԱՍՈՅԹՆԵՐ Գաւառային վարչութեան ծախերը զեղչելէ ետք: 1905 Յունիսի հասոյթներ Օսմ. ոսկի			1904 Յուն. ի հասոյթներ Օսմ. ոսկի		Գումար 1905 Յունիս 31ի Օսմ. ոսկի			Գումար 1904 Յունիս 31ի Օսմ. ոսկի	
Վեց անուղղակի Տուրք: Ծխախոտ (յետ ... Դանձում)										
Աղ										
Դրոշմաթուղթ	163,850	24		353,015	24	516,855	43		380,307	50
Ոգելից ըմպելիք										
Ձկնորսան										
Մետաքս										
Զանազան հասուցումներ: Հասոյթք Ռէժիէն	187,500	—	—	187,500	—	375,000	—	—	375,000	—
Հարկ Պուլկարիոյ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդէն	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ծխախոտ (մենաշնորհ) Ռէժիի շահուց մասնակցութ.	12,019	65	—	11,692	—	25,7[illegible]2	83	—	6	69
Յաւելուած Կիպրոսի հասոյթից փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքսատան վրայ փոխանակագրէ գոյացելոց 130,000 Օսմ. լիրայով Արեւ. Ռումէլիի տրկն. հարկէն	12,868	85	—	38,006	58	50,675	—	—	38,006	58
Թէսպաքեի տուրք, Մաքսատունէն փմնկզր. վճրլ.	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Սերպիոյ, Գարատաղի, Պուլկարիոյ եւ Յունաստանի բաժին ինկած պարտք	—	—	—	—	—	—	—		—	—
Ելմտացոյցէն դուրս զանազան հասոյթներ 22րդ տարեշրջանի Բ. վեցամսեային առնին	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Դրամական եւ ուրիշ գործառնութիւնները	302	34	—	7	61	309	95	—	343	35
Համագումար	376,341	09		592,212	[illegible]	968,553	20		793,654	12
	23,573	61		10,770	50	74,343	66		75,659	69
ԳՈՒՄԱՐՍ Նախորդ ամսուան վերջը Նախորդ տարեշրջանի վերջը Ընդհ. համագումար	352,767	48		541,442	06	894,209	54		718,004	43

	Օսմ. ոսկի			Օսմ. ոսկի	
1890 ապրիլ 18/30ի պայմանագրով նախատեսուած 4 % պարտաթուղթերու առ հաշիւ վճարուած գումարներ։	—	—	—	—	—
Քոնսօլիտէ պարտքին եւ Արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերուն տկսին. հմր. եւր. եւ Կ.Պոլիս վճարուած գումարն։	—			—	
Կեդր. Վարչութեան ծախք։	171,952	27	—	146,856	04
Օսմ. Կայս. Պանքան եւ Հանրային Պարտքի կեդր. սնտուկը պահուած գումարներ։	722,257	27	—	571,148	39
	894,209	54	—	718,004	43

Ի Դիմաց Վարչական խորհուրդին

Նախագահ
Ա. ՊԼՕՔ

Խորհրդական-Պաշտօնեայ
Օ. ՀԱՄՍԻ

Կ. Պոլիս, 11/24 Յուլիս 1905

Առաջնակարգ Ընկերութիւն **Հոնկրուազ** Ընդհանուր Ապահովագրութեանց

ՀԻՄՆԵԱԼ 1857ԻՆ ԱՐՔԱՅԵԱԿԱՆ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿՈՎ. ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ Ի ՊՈՒՏԱՊԵՇԹ

ԿԵՆԱՑ ԲԱԺԻՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ՎՃԱՐՈՒԱԾ 332 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՒՄԱՐ 114 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ — ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼ ԳՈՒՄԱՐ 461,[illegible]35,39[illegible] ՖՐԱՆՔ

Սոյն Ընկերութեան պայմանները՝ Թուրքիոյ մէջ գործողներու Ընկերութեանց պայմաններէն, ԱՄԵՆԷՆ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐՆԵՐՆ ԵՆ։

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ խիստ օգտակար պայմաններով եւ անմրցելի գիներով.— ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ի դէպ մահու եւ կենաց՝ [illegible], ինչպէս նաեւ [illegible] կազմութեան, եւ [illegible]։

ԿԱՐԺԷ ՈՐԵՒԷ ԱՆՁԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԵԼԷ ԱՌԱՋ ԱՆԳԱՄ ՄԸ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՆ ԱՉՔԷ ԱՆՑԸՆԵԼ։ Աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար, դիմել Ընկերութեան Ընդհանուր Գործակալութեան։

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՍ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆԳԱՆ

ԴԱՒԱՌՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ ՈՒ ՁԵՌՆՀԱՍ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻՆ ԽԻՍՏ ԳՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ.
Մեր գործակալք Տ. Գ. ՏԱՎԻՏՕ եւ Ընկ. Գավաֆեան խան, Թիւ 5, Ղալաթիա

Ընդհ. Գործակալ բովանդակ Թուրքիոյ
ԹՈՐԳՈՄ Ն. ՊԱՌՆԱԳԱՆ
Պոլիս Պառնաքան խան

18 21—50

ՇԱՄԲԱՆԵԻ ԳԻՆԻ

ՊՈՒՇԷ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.
ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
Իտալիոյ, Սպանիոյ եւ Բորթուկալի արքունիքներուն

1821էն հիմնուած տուն՝
Մարէօյլ-Սիւր-Էյի (Մառն) մէջ

Սոյն Շամպանի գինին պատրաստուած է Շամպանի գաւառին մէջ եւ [illegible]։ Այդ [illegible] իրենց տեսակին մէջ։ Ամբողջ Թուրքիոյ համար գործակալ կարգուած է Իթալօ Կ. Գասթի, Ղալաթիա, Թիւնէլ խան, Թիւ 38 կրկին։ 33—50

ԲԱՂԴԱՒՈՐ ՄԱՅՐ ՄԸ

Նիհար, աղաղուն, վատոյժ, հիւանդկախ տղաքը երբեք չէի սիրեր, միշտ կը փափաքէի գիրուկ, թոմպուլ, զուարթ, կայտառ տղաք մեծցնել։ Կատարելապէս համոզուած էի որ աղաքայլին ուժեղ, կայտառ եւ կորովի զաւակներու արժանանալու եւ զանոնք ամէն կարգի հիւանդութեանց դէմ պաշտպանելու համար, անհրաժեշտ էր աղայ հասակէն ուշադրութիւն ընել անոնց տրուելիք սնունդին։ Հետեւաբար, երբ մեր անդրանիկ զաւակը վեց ամսու եղաւ, հետամուտ եղայ ամենէն լաւ սնունդը տալ անոր եւ բժշկի մը յանձնարարութեամբ սկսայ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով սնուցանել զայն։

Տղեկը մեծ ախորժով կ'ուտէր այս ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐը եւ քանի ուտէր կը գիրնար, կ'ուժովնար ու կը կայտառնար։ Այսպէս քանի մը ամիս անցնելէ վերջ, երբ ակռայ հանելու ժամանակը եկաւ, ականջ մոտեցող ըլլալ, կարծելով որ մեր զաւակն ալ ուրիշ տղոց յատուկ ակռայ հանելու ցաւերն ու փորձառութիւնը պիտի ունենայ, սակայն տղեկը առանց ո եւ է հիւանդութեան ակռան հանեց, խաղալով ցատկելով եւ չարութեամբ ուտել ու զուարճանալ։

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով հինգ զաւակ մեծցուցի, երկուքը աղջիկ, երեքը մանչ, փառք Աստուծոյ ամէնքն ալ 25—30 տարեկը հասան առանց բնաւ հիւանդանալու եւ քաջողջ երիտասարդներ եղան. Հետեւաբար իր սրտէ կը յանձնարարեմ մայրերուն որ ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐով մեծցնեն իրենց զաւակները։

Բարիզ Պոնաբարթ փողոց Թ. 17
ՍԱՐԿԻՒԹ ԺԱՆՆԻ

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԸ կը ծախուի կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններու ու դեղի վաճառանոցներուն մէջ։

61 18—26

Cie RUSSE

Navigation a Vapeur et de Commerce
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Յուլիս

Դշ. 12]25 Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա, միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Բաթումի եւ Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող շոգենաւերուն հետ։

Դշ. 12]25 Ինէպօլու, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ, Բաթում. միջօրէէն առաջ ժամը 10ին։

Դշ. 13]26 Սեւաստոպոլ ժամը 10ին։

Եշ. 14]27 Օտեսա ժամը 10ին։ Հաղորդակցութիւն Աքքերման-Կովկաս, Աքքերման-Ազով, Օտեսա-Խերսոն, Օտեսա-Նիքոլայեւ գիծերու շոգենաւերուն հետ։

Եշ. 14]27 Պուրկազ, Վառնա, Օտեսա, իրիկուան ժամը 4ին։

Ուր. 15]28 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թրիպոլի, Պէյրութ, Եաֆա, Բոռ-Սայիտ, Աղեքսանդրիա. իրիկուան ժամը 4ին։

Շբ. 16]29 Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։
3—50

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ
ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՎՍՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 Օգոս. 2/14 եւ 1310 Սեֆեր 20 թուակիր Ֆերմանով

Դիմել Ընկերութեան Կեդր. գրասենեակը, Ղալաթիա, Գարաքէօ, Եէնի խան եւ կամ հետեւեալ հասցէներուն.—

Մաքրիգիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Եէնի Ճամիի հրապարակ.
Գալիս Մ. Մ. Ի. Սառօֆ եւ Ռօսիդի, Շէյխ Իւլ Իսլամ խան, Պահճէ գաբու Թիւ 10
Մաքրիգիւղ, Մ. Ա. Անճէլիտէս, կայարանի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Քեամիլ էֆ., չարշուի հրապարակ.
Գատըգիւղ, Մ. Ա. Անդրէա, Մօտա ճամբայի.
Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարչի.

Ղալաթիա, Մ. Ա. Բիրժանց, Թիւ 12. Թիւնէլ խան.
Ղալաթիա, Մ. Էդիէն Գրէմէզի, Թէվքէքչիլ խան.
Բերա, Մաքրիգիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի, Մեծ Փողոց.
Շիշլի, Մ. Է. Ռօսէ, Պէօյիւքտէրէ ճամբայի, Թիւ 137.
Մեծ Կղզի, Րէսուլ էֆ.
Բ. Սօմմարիվա, Բէնսոլթ.
Նազլը խան, Հէզարէն փողոց, Թիւ 14։
Ղալաթիա, Գօօբէրաթիվի վճառան դիմաց։

17 Գործակալութիւնք Օսմ. գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ 3—50

CAISSE PATERNELLE
ՔԷՍ ՓԱԴԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.
ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ
ԿԸ ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԻՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.
ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՐՁԱՆԱԳՐԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԴԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը գեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութեանց։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ԲՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիօնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՌ, Դրանսաթլանթիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.
Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻՆԷՄ, նախկին գանձապահ.
Մ. Օ. ՄԱԶԸՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիօնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Փ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Սթամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բաստ Թաթըրճըօղլը

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիօնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն անձինքին որ կարենար արդիւնք մը ներկայացնել անձամբ բլալ անձնապէս։

28 30—50

ՍԻՆԿԷՐ
ԿԱՑՍ- ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՑԹԱՑԹԻՉ
(THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պողպատէ շինուած ըլլալով, իրենց տոկունութեամբ այնքան գնահատուած են, որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են եւ բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէր Ընկերութիւնը ցարդ 490է աւելի պատուոյ վկայական եւ չքնաղագոյն մրցանակներ բոլոր ցուցահանդէսներէն։

Մասնաճիւղեր բովանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը ծախուին միմիայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատուներու մէջ։

Բերա) 1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դիմաց Թիւ 343 եւ 343 կրկին։
) 2. » » Կալաթա Սէրայի դիմաց։
Կալաթա) 1. Սինկէր խան Թիւնէլի եաեւ։
) 2. Թրամվայի կայարանին դիմաց։
Պոլիս) 1. Սուլթան Համամ Թիւ 2։
) 2. Սուլթան Պայազիտ, Թրամվայի կայարանին դիմաց Թիւ 13։
Սկիւտար) Զօրքը պօլը, Թիւ 120։

Դասերը եւ նորոգութիւնները ձրի։ Սինկէր Ընկերութեան Կեդր. վարչատունն կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 343 եւ 343 կրկին, Սաքզիս պէյ Տիւրգլըլի առնէ։

16 27—50

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Ընդմէջ Հըլի կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	[illegible]	1497	[illegible]	1414	Մալձօ	72⁴	[illegible]	136
Ալէրթ	3607	[illegible]	2906	[illegible]	1695	Մարէնկօ	2273	[illegible]	1113
Անճէլօ	1541	[illegible]	895	[illegible]	775	Մարդէլլօ	3709	[illegible]	1735
Արքադիօ	2277	[illegible]	4311	[illegible]	1581	[illegible]	3557	[illegible]	1193
[illegible]	1822	[illegible]	987	[illegible]	3720	Միլօ	1057	[illegible]	1203
[illegible]	1264	[illegible]	2383	[illegible]	3600	[illegible]	1735	[illegible]	1323
[illegible]	1076	[illegible]	1713	[illegible]	595	[illegible]	2419	[illegible]	1546
[illegible]	841	[illegible]	504	[illegible]	2354	Նէրօ	1033	[illegible]	3327
[illegible]	2481	[illegible]	2464	[illegible]	5040	[illegible]	4100	[illegible]	1470
[illegible]	1371	[illegible]	1520	[illegible]	1080	[illegible]	4036	[illegible]	287
[illegible]	1337	[illegible]	1341	[illegible]	1053	[illegible]	1535	[illegible]	2429
[illegible]	1344	[illegible]	954	[illegible]	2307	[illegible]	1637	[illegible]	1914
[illegible]	1694	[illegible]	1828	[illegible]	1700	[illegible]	510	[illegible]	1289
[illegible]	3739	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	2229	[illegible]	2396
[illegible]	1831	[illegible]	4532	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	1350
[illegible]	2697	[illegible]	3060	[illegible]	1543	[illegible]	1613	[illegible]	1300
[illegible]	4235	[illegible]	1343	[illegible]	312	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։
Վայկօ շոգենաւը, նաւապետ Հօփքինզըն։
Ալպէրօ շոգենաւը, նաւապետ Րէյնըրտ։
Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս կը սպասուին։
Սիբիօ շոգենաւը, նաւապետ Սմիթ, օգոստոս 7ին։
Թալլօ շոգենաւը, նաւապետ Թարն, օգոստոս 25ին։
Դիմել առ Գործակալս Յ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻԶՕՏ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա

10 2—50

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՃԵՊԸՆԹԱՑ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Յուլիս 31ին Սիռէաստ, Անտր. եղերքէն։

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Օգոստ. 1ին Սիռէաստ, ուղ. Մարսիլիա։

Ա. կարգ Բարիզի համար 200 ֆր.
» » Մարսիլիայ » 160 »
Բ. » Բարիզի » 150 »
» » Մարսիլիայ » 120 »

Տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալին՝ Թոփհանէ քարափին վրայ։

15 48—50 Է. Փ. ՌԸԳՈՒԼ

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Ուր ամիսը երկու անգամ կը բանին Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Իվէրնիա	13900	Սիլվանիա	559
Սաքսոնիա	13900	Փաննոնիա	434
Լուքանիա	13950	[illegible]	323
Գամփանիա	13950	[illegible]	294
Ուլթոնիա	8345	[illegible]	293
Ումպրիա	8128	[illegible]	293
Էթրուրիա	8120	[illegible]	335
[illegible]	7392	[illegible]	218
[illegible]	7269	[illegible]	1:00

Դիմել առ ՃՈԼԻ եւ ՍԻԿԸՐ
Joly et Seagor
Մեյմանէթլի խան, Թիւ 6, 7, 8, Ղալաթիա, Գարա Մուսթաֆա փողոց։ 14
28—50

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Ամերիկայի միջեւ բանող շոգ.

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Վիքթորիան	10500	[illegible]	380
Արմէնիան	10500	[illegible]	3500
Քեսթրիան	10500	[illegible]	301
Լանքասթրիան	9000	[illegible]	350
Ֆիլատելֆիան	9000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	350
[illegible]	8000	[illegible]	250
[illegible]	8000	Լէօպօլտ	200
[illegible]	3700	[illegible]	90
[illegible]	3700	[illegible]	80
[illegible]	3700	[illegible]	8
[illegible]	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքներ պլլալ փոխադրելու համար Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց կրկնօրինակ շոգենաւին ժամանելէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԷՅԹՆԵՐ Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մաքսատան դիմաց։

13 40—50

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պորտոյի, Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող շոգենաւք։

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	300	Թիպա	2500
[illegible]	3000	Նէֆթիս	2400
[illegible]	3000	[illegible]	2250
[illegible]	3000	Բէրա	3250
[illegible]	3000	Սֆինքս	20000
[illegible]	3:0	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՌՈՒԹՈՎ եւ ԸՆԿ. Ռուֆթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
20 20—50 13 Ճէմս Սդրիթ Լիվրբուլ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻՆ

Ժամանակացոյց կառախմբ. երթեւեկ.
1905 մարտ 1 (Ն. Տ.) չորեքշ. օրէն սկսեալ

ԳՈՆԻԱ—ԷՐԷՅԼԻ—ՊՈՒԼԿՈՒՐԼՈՒԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ 622

Կայարան		Ապր. և ժմ. Առտու
Գոնիա	մկն.	11 —
Գայլին խան		11 31
Ջումրա		12 15
Արըք Էօրէն		12 43
Մանասար		1 12
Գարաման	ժմ.	1 43
	մկն.	1 58
Սուտօվա		2 24
Այրանճը-Տէրպէնտ		3 14
Ալատա		3 50
Էրէյլի	ժմ.	4 15
	մկն.	4 35
Պուլկուրլու ժմ.	Իրիկ.	4 50

ԴԱՐՁ 621

Կայարան		Ապր. և ժմ. Իրիկ.
Պուլկուրլու	մկն.	5 5
Էրէյլի	ժմ.	5 23
	մկն.	7 20
Ալատա		7 47
Այրանճը-Տէրպէնտ		8 31
Սուտօվա		9 13
Գարաման	ժմ.	9 37
	մկն.	9 52
Մանասար		10 25
Արըք Էօրէն		10 54
Ջումրա		11 30
Գայլին խան		12 6
Գոնիա ժմ.	Իրիկ.	12 35

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1905 Ապրիլ 22 (Ն. Տ.) շաբաթ օրէն սկսեալ

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱ ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 44 խառն Առտու	ԵՐԹ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 46 խառն Իրիկն.		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 41 խառն Առտու	ԴԱՐՁ ԿԱՌԱԽՈՒՄԲ Թ. 43 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.				Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
11 15	7 58	մկն.	Գարաքէօյ Կամուրջ	ժմ.	3 52	12 15
11 35	8 18	ժմ.	Հայտար Փաշա	մկն.	3 32	11 55
12 —	8 30	մկն.		ժմ.	3 22	11 21
1 5	9 38	ժմ.	Բէնտիք	մկն.	2 13	10 12
1 19	9 52	մկն.		ժմ.	2 —	9 52
1 41	10 17	»	Թուզլա	»	1 40	9 30
2 3	10 42	»	Կեյպզէ	»	1 18	9 9
2 27	11 4	»	Տիլ Իսքելէսի	»	12 48	8 35
2 39	11 15	»	Թավշանճըլ	»	12 34	8 24
3 —	11 36	»	Հէրէքէ	»	12 23	8 12
3 21	11 56	»	Եարըմճա	»	11 56	7 43
3 35	12 9	»	Թիւթիւն Չիֆթլիք	»	11 44	7 30
3 47	12 23	»	Տէրինճէ	»	11 33	7 19
4 2	12 37	ժմ.	Իզմիտ	մկն.	11 15	7 3
4 21	—	մկն.		ժմ.	—	6 38
5 1		»	Գէօյնիւք-Տէրպէնտ	»		6 2
5 34		»	Սափանճա	»		5 32
6 1		»	Համիտիյէ	»		5 14
6 48		»	Կէյվէ	»		4 18
7 14		»	Ագ-Հիսար	»		3 52
7 49		»	Մէքէճէ	»		3 23
8 19		»	Լէֆքէ	»		2 49
8 57		»	Վէզիր-Խան	»		2 11
9 10		ժմ.	Պիլէճիկ	մկն.		1 30
9 55		մկն.		ժմ.		1 20
1 5		»	Գարաքէօյ	»		12 30
1 49		»	Պօզիւյիւք	»		11 54
2 42		»	Ին Էօնիւ	»		11 17
1 9		»	Չուքուր Հիսար	»		10 44
1 44		ժմ.	Էսկի Շէհիր	մկն.		10 5
իրկն.						առտ.

ԷՍԿԻ-ՇԷՀԻՐ ԳՈՆԻԱՅԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառխ. Թ. 222 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառխ. Թ. 221 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.				Ժ. Վ.
10 25	մկն.	Էսկի-Շէհիր	ժմ.	1 25
11 7	»	Կէօքճէ Քըզըք	»	12 45
12 5	»	[illegible]	»	12 8
12 59	»	Ալայունտ	»	11 7
1 41	»	[illegible]	»	10 23
2 41	»	Տէօյէր	»	9 35
3 10	»	Իհսանիյէ	»	8 50
3 34	»	Համամ	»	8 23
3 44	»	Կազլըկէօլ Համամ	»	8 14
4 31	»	Աֆիոն Գարա Հիսար	»	7 43
5 11	»	[illegible]	»	6 50
6 6	»	Չայ	»	6 3
6 51	»	Իսհագլու	»	5 10
7 15	»	[illegible]	»	4 45
7 46	»	Աք Շէհիր	»	4 23
8 18	»	[illegible]	»	3 43
9 —	»	[illegible]	»	3 5
9 38	»	Իլկըն	»	2 33
10 25	»	[illegible]-Խանը	»	1 39
11 20	»	[illegible]	»	12 57
11 52	»	[illegible]	»	12 17
12 52	»	[illegible]	»	11 12
1 30	ժմ.	Գոնիա	մկն.	10 30
իրկն.				առտ.

ԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառխ. Թ. 122 խառն Առտու		ԿԱՅԱՐԱՆ		ԴՐՁ Կառխ. Թ. 121 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.				Ժ. Վ.
12 —	մկն.	Էսկի Շէհիր	ժմ.	10 —
12 44	»	[illegible]	»	9 18
1 24	»	Ալփու Քէօյ	»	8 46
2 4	»	Պէյլիք Ախըր	»	7 58
3 9	»	Սարըքէօյ	»	7 1
3 58	»	[illegible]	»	6 4
4 35	»	[illegible]	»	5 27
5 9	»	Պէյլիք Գէօփրիւ	»	5 —
6 3	»	Պօլաթլը	»	4 16
7 21	»	[illegible]	»	2 49
8 15	»	Սինճան Քէօյ	»	1 47
9 —	ժմ.	Էնկիւրի	մկն.	1 —
իրկն.				առտ.

11—50

ԱԼԱՅՈՒՆՏԷՆ ՔԻՕԹԱՀԻԱ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 322 խառն Առտու	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 324 խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 321 խառն Առտու	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 323 խառն Իրիկն.
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
1 5	11 15	մկն. Ալայունտ ժմ.	12 30	10 35
1 25	11 35	ժմ. Քիօթահիա մկն.	12 10	10 15

ՀԱՄԻՏԻԷ—ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐ

ԵՐԹ Կառախումբ Թ. 426 խառն Առտու	ԵՐԹ Կառախումբ Թ. խառն Իրիկն.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. 425 խառն Իրիկն.	ԴԱՐՁ Կառախումբ Թ. խառն Առտու
Ժ. Վ.	Ժ. Վ.		Ժ. Վ.	Ժ. Վ.
6 16		մկն. Ատա-Բազար ժմ.	4 54	
6 34		ժմ. Համիտիէ մկն.	4 36	